

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

Commission de la Défense nationale

Commissie voor Landsverdediging

Mercredi

03-04-2024

Matin

Woensdag

03-04-2024

Voormiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La disponibilité de Search and Rescue (SAR)" (55041231C)

Orateurs: Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder, ministre de la Défense, **André Flahaut**

Débat d'actualité sur l'Ukraine et la Russie et questions jointes de

- Tim Vandenput à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'aide à l'Ukraine" (55041932C)

- Georges Dallemagne à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Deux ans de guerre en Ukraine" (55042013C)

- Georges Dallemagne à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le bilan de l'aide belge à l'Ukraine" (55042015C)

- Georges Dallemagne à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'utilisation d'armes nucléaires par la Russie" (55042017C)

- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les États baltes" (55042044C)

- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les cyberattaques russes" (55042045C)

- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les accords bilatéraux avec l'Ukraine" (55042046C)

- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les leçons que l'armée belge peut tirer du conflit" (55042047C)

- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les propos du président français" (55042048C)

Orateurs: Tim Vandenput, Georges Dallemagne, Denis Ducarme, André Flahaut, Theo Francken, Ludivine Dedonder, ministre de la Défense

Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'engagement du NH90 à bord de la frégate Louise-Marie (F931)" (55041234C)

Orateurs: Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder, ministre de la Défense

Question de Annick Ponthier à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La proposition concernant les obligations européennes pour la Défense" (55041477C)

Orateurs: Annick Ponthier, Ludivine Dedonder, ministre de la Défense

Question de Kris Verduyckt à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Une possible collaboration avec le CE de course d'orientation 2025 en Belgique" (55041490C)

Orateurs: Kris Verduyckt, Ludivine Dedonder, ministre de la Défense

Questions jointes de

INHOUD

Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De beschikbaarheid van Search and Rescue (SAR)" (55041231C)

Sprekers: Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder, minister van Defensie, **André Flahaut**

Actualiteitsdebat over Oekraïne en Rusland en toegevoegde vragen van

- Tim Vandenput aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De steun aan Oekraïne" (55041932C)

- Georges Dallemagne aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Twee jaar oorlog in Oekraïne" (55042013C)

- Georges Dallemagne aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De balans van de Belgische hulp aan Oekraïne" (55042015C)

- Georges Dallemagne aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De inzet van kernwapens door Rusland" (55042017C)

- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de Baltische staten" (55042044C)

- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de Russische cyberaanvallen" (55042045C)

- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de bilaterale akkoorden met Oekraïne" (55042046C)

- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de lering die het Belgische leger uit het conflict kan trekken" (55042047C)

- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de uitspraken van de Franse president" (55042048C)

Sprekers: Tim Vandenput, Georges Dallemagne, Denis Ducarme, André Flahaut, Theo Francken, Ludivine Dedonder, minister van Defensie

Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De inzetbaarheid van de NH90 op het fregat Louise-Marie (F931)" (55041234C)

Sprekers: Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder, minister van Defensie

Vraag van Annick Ponthier aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het voorstel voor Europese Defensieobligaties" (55041477C)

Sprekers: Annick Ponthier, Ludivine Dedonder, minister van Defensie

Vraag van Kris Verduyckt aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Een mogelijke samenwerking met het EK Oriëntering 2025 in België" (55041490C)

Sprekers: Kris Verduyckt, Ludivine Dedonder, minister van Defensie

Samengevoegde vragen van

- Annick Ponthier à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'incident survenu en Norvège" (55041513C)	23	- Annick Ponthier aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het incident in Noorwegen" (55041513C)	23
- Guillaume Defossé à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Les quatre militaires belges accusés de violences en Norvège" (55041636C)	23	- Guillaume Defossé aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De vier Belgische militairen die beschuldigd worden van geweldpleging in Noorwegen" (55041636C)	23
Orateurs: Annick Ponthier, Guillaume Defossé, Ludivine Dedonder , ministre de la Défense		Sprekers: Annick Ponthier, Guillaume Defossé, Ludivine Dedonder , minister van Defensie	
Questions jointes de	25	Samengevoegde vragen van	25
- Steven De Vuyst à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'augmentation à 2 % du PIB des dépenses en matière de défense" (55041634C)	26	- Steven De Vuyst aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De stijging van de defensie-uitgaven naar 2 % van het bbp" (55041634C)	25
- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La part du PIB belge consacrée au budget de la Défense" (55041655C)	26	- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het percentage van het Belgische bbp dat aan defensie wordt uitgegeven" (55041655C)	25
- Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'augmentation à 2 % du PIB des dépenses en matière de défense" (55041683C)	26	- Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De stijging van de defensie-uitgaven naar 2 % van het bbp" (55041683C)	25
Orateurs: Theo Francken, Ludivine Dedonder , ministre de la Défense		Sprekers: Theo Francken, Ludivine Dedonder , minister van Defensie	
Questions jointes de	29	Samengevoegde vragen van	29
- Kris Verduyckt à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Les règles d'engagement pour la mission européenne Aspides" (55041669C)	29	- Kris Verduyckt aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De rules of engagement voor de EU-missie Aspides" (55041669C)	29
- Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La mission en mer Rouge" (55041687C)	29	- Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De missie naar de Rode Zee" (55041687C)	29
Orateurs: Kris Verduyckt, Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder , ministre de la Défense		Sprekers: Kris Verduyckt, Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder , minister van Defensie	
Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'appel du CHOD, lors de son discours de Nouvel An, à actualiser le plan STAR" (55041685C)	31	Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De oproep van de CHOD op zijn nieuwjaarsspeech om het STAR-plan te actualiseren" (55041685C)	31
Orateurs: Theo Francken, Ludivine Dedonder , ministre de la Défense		Sprekers: Theo Francken, Ludivine Dedonder , minister van Defensie	
Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La disponibilité de nos chasseurs de mines" (55041686C)	33	Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De beschikbaarheid van onze mijnenjagers" (55041686C)	32
Orateurs: Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder , ministre de la Défense		Sprekers: Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder , minister van Defensie	
Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Koksijde et Sint-Kruis" (55041688C)	34	Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Koksijde en Sint-Kruis" (55041688C)	34
Orateurs: Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder , ministre de la Défense		Sprekers: Peter Buysrogge, Ludivine Dedonder , minister van Defensie	
Questions jointes de	36	Samengevoegde vragen van	36
- Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La mobilité militaire" (55041689C)	36	- Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire mobiliteit" (55041689C)	36
- Tim Vandenput à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Les déplacements militaires" (55041931C)	36	- Tim Vandenput aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Militaire verplaatsingen" (55041931C)	36
Orateurs: Theo Francken, Tim Vandenput, Ludivine Dedonder , ministre de la Défense		Sprekers: Theo Francken, Tim Vandenput, Ludivine Dedonder , minister van Defensie	
Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'évacuation depuis la RDC d'un soldat belge blessé" (55041690C)	39	Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De evacuatie van een gewonde Belgische soldaat uit de DRC" (55041690C)	39

Orateurs: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, ministre de la Défense

Sprekers: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, minister van Defensie

Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La sous-utilisation des moyens" (55041691C)

40

Orateurs: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, ministre de la Défense

Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De onderbenutting van de middelen" (55041691C)

40

Sprekers: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, minister van Defensie

Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le service d'utilité collective" (55041692C)

42

Orateurs: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, ministre de la Défense

Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De dienst van collectief nut" (55041692C)

42

Sprekers: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, minister van Defensie

Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le développement de la collection du musée à Beauvechain" (55041693C)

44

Orateurs: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, ministre de la Défense

Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De uitbouw van de museumcollectie in Beauvechain" (55041693C)

44

Sprekers: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, minister van Defensie

Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le C-UAS" (55042058C)

45

Orateurs: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, ministre de la Défense

Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het C-UAS" (55042058C)

45

Sprekers: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, minister van Defensie

Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La pension de maladie des militaires" (55042060C)

47

Orateurs: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, ministre de la Défense

Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het ziektepensioen van militairen" (55042060C)

47

Sprekers: **Theo Francken, Ludivine Dedonder**, minister van Defensie

Commission de la Défense nationale Commissie voor Landsverdediging

du

van

MERCREDI 3 AVRIL 2024

WOENSDAG 3 APRIL 2024

Matin

Voormiddag

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 08 et présidée par M. Peter Buysrogge.
De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.08 uur en voorgezeten door de heer Peter Buysrogge.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De teksten die in cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

De **voorzitter**: Goedemorgen, collega's.

Er staan vandaag een actualiteitsdebat en heel wat mondelinge vragen op de agenda. We starten normaal gezien met het actualiteitsdebat, maar een van de vraagstellers heeft mij net gecontacteerd en gezegd dat hij hier pas in tien minuten zal zijn. Beginnen we met het actualiteitsdebat of behandelen we eerst enkele andere vragen?

Tim Vandenput (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik begrijp de problemen waarmee de collega geconfronteerd wordt, maar ik moet om 10.15 uur naar de commissie voor Binnenlandse Zaken voor een wetsontwerp van de minister. Ik zou dus graag mijn vraag stellen voor 10.15 uur zodat ik het antwoord van de minister digitaal kan volgen.

De **voorzitter**: Dan stel ik voor dat we eerst één vraag behandelen en daarna starten met het actualiteitsdebat. *(Instemming)*

01 Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De beschikbaarheid van Search and Rescue (SAR)" (55041231C)

01 Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La disponibilité de Search and Rescue (SAR)" (55041231C)

01.01 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, de toenmalige regering heeft in 2007 de keuze gemaakt om over te gaan tot de aankoop van de NH90-helikopters, in eerste instantie voor de inzetbaarheid op de fregatten. Ze kunnen het fregat ondersteunen met een transport- en een gevechtsfunctie. In het kader van de search and rescue (SAR) staan de helikopters klaar voor hulp aan de natie. Momenteel staan er volgens onze informatie vier NH90's op de vliegbasis in Koksijde, waarvan er slechts een beschikbaar is. Logisch dus dat ik een aantal vragen heb.

Hoe staat het met het onderhoud, de inzetbaarheid en de eventuele
vervolgprocedure rond de aankoop van nieuwe SAR-helikopters in het
kader van uw STAR-plan?

Bent u bereid de aankoopprocedure sneller op te starten zodat de volgende regering snel kan schakelen?

01.01 Peter Buysrogge (N-VA): Actuellement, un seul des quatre NH90 serait déployable sur la base aérienne de Koksijde.

Où en sont la maintenance, l'opérationnalité et l'éventuelle procédure de suivi concernant l'achat de nouveaux hélicoptères de recherche et de sauvetage (SAR, *search and rescue*) dans le cadre du plan STAR (*Security & Service – Technology – Ambition – Resilience*)? La ministre est-elle disposée à accélérer le lancement de

Kunt u garanderen dat de toekomstige helikopters blijven opereren vanop de vliegbasis in Koksijde?

Binnen welke termijn zullen de toestellen die ofwel in onderhoud zijn ofwel in panne staan, opnieuw beschikbaar zijn? Kunt u concreet opsommen per toestel hoe de situatie precies is?

Welke gevolgen heeft de beperkte inzetbaarheid op de oefeningen en de trainingsmissies?

Heeft het feit dat op het moment van mijn vraagstelling slechts één toestel van de vier beschikbaar is, gevolgen voor de missies, onder andere de operatie tegen de Houthi-rebellen in Jemen?

01.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Buysrogge, de militaire prospectie voor de aankoop van de search-and-rescuehelikopters is afgerond. Defensie beschikt over de nodige elementen om de verschillende fases van de aanbestedingsprocedure voor nieuwe search-and-rescuetoestellen te doorlopen. De levering van nieuwe toestellen wordt verwacht twee à drie jaar na de ondertekening van het contract.

De zendingen inzake search and rescue en steun aan maritieme operaties blijven uitgevoerd worden vanaf de basis van Koksijde tot de nieuwe infrastructuur op de luchthaven te Oostende beschikbaar is.

Het gebruik van de vier Naval Frigate Helicopters heeft geleid tot een situatie waarin een aantal grote inspecties samenvalt. Concreet worden de grote inspecties op twee toestellen afgewerkt en is er op het derde toestel een grote inspectie opgestart. De noodzakelijke bijsturingen worden gedaan zodat er op termijn maximaal twee toestellen een groot onderhoud ondergaan op hetzelfde ogenblik. Er wordt hierbij gewerkt op meerdere pistes, zoals een aanpassing van de inspectiecyclus en een verbetering van de levering van wisselstukken door de industrie. De bijsturingen moeten in de toekomst leiden tot een betere beschikbaarheid. Bij een beperkte beschikbaarheid van de NFH-toestellen wordt voorrang gegeven aan het behoud van de kwalificaties van het personeel. De mogelijke toekomstige opties worden momenteel bekeken door de staf.

01.03 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb straks sowieso nog vragen over de inzetbaarheid van de NH90 in de Rode Zee en over de vliegbasis in Koksijde.

U bevestigt dat drie van de vier toestellen op dit moment in onderhoud

la procédure d'achat? Peut-elle garantir que les futurs hélicoptères continueront à opérer à partir de Koksijde? Dans quel délai les appareils en maintenance ou en panne seront-ils à nouveau disponibles? Quel est l'état exact de chaque appareil? Quelle sera l'incidence de la capacité de déploiement limitée sur les exercices et les missions d'entraînement, ainsi que sur les missions opérationnelles?

01.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: La prospection militaire pour l'achat des hélicoptères SAR est terminée et la Défense peut passer par les différentes étapes de la procédure d'adjudication. La livraison est prévue deux à trois ans après la signature du contrat. Les missions de recherche et de sauvetage, mais aussi de soutien aux opérations maritimes, seront effectuées à partir de Koksijde jusqu'à ce que la nouvelle infrastructure soit disponible à Ostende.

Dans le cas des NH90, un certain nombre d'inspections majeures coïncideront. Sur deux appareils, les inspections majeures sont terminées et sur le troisième appareil, une inspection majeure a été entamée. Les adaptations nécessaires sont en cours pour qu'à terme, deux appareils au maximum fassent simultanément l'objet d'une maintenance majeure. À cette fin, des efforts sont déployés pour adapter le cycle d'inspection et améliorer l'approvisionnement de l'industrie en pièces détachées. En cas de disponibilité limitée des appareils, la priorité est donnée au maintien des qualifications du personnel. Les options possibles pour l'avenir sont actuellement examinées par le staff.

01.03 **Peter Buysrogge** (N-VA): Il serait préférable que maximum deux des quatre appareils soient en entretien en même temps. Le fait est, bien entendu, que l'utilisation de ces appareils est coûteuse

zijn. Dat is niet wenselijk. Het zou beter zijn dat er maximaal twee toestellen tegelijkertijd in onderhoud zijn. Feit is natuurlijk dat de toestellen duur zijn op het vlak van vliegreuren en dat er tal van gebreken aan zijn die met de regelmaat van de klok worden besproken en vastgesteld.

et que des défauts sont régulièrement discutés et constatés.

U zegt dat op dit moment wordt bekeken hoe het zit met de vervanging en met de opties met het oog op de toekomst. Het zou praktisch zijn dat er een pad wordt uitgestippeld zodat de volgende regering concrete beslissingen kan nemen, maar daar komen wij uiteraard nog op terug.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

01.04 **André Flahaut** (PS): Monsieur le président, je voudrais signaler qu'il y a plein de questions qui sont posées sur le même thème et les députés qui doivent les poser ne sont pas là. Le débat d'actualité ne peut pas avoir lieu selon moi.

Ensuite, il y a un problème. Lorsqu'on pose des questions, il faut un minuteur. C'est deux minutes par question, sinon on est parti dans le désordre et l'anarchie la plus complète et j'ai horreur de l'anarchie. Peut-on demander au service technique de venir installer le minuteur? Je rappelle que c'est deux minutes pour la question, ensuite la réponse et on poursuit l'ordre du jour sinon on ne s'en sortira pas.

De **voorzitter**: Ik zal nagaan wat er mogelijk is om hier in deze zaal ook een timer te hebben. Technisch gezien kan het, want tijdens de plenaire vergadering hebben wij hier ook een timer. Ik zal nagaan wat er mogelijk is.

02 Actualiteitsdebat over Oekraïne en Rusland en toegevoegde vragen van

- Tim Vandenput aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De steun aan Oekraïne" (55041932C)
- Georges Dallemagne aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Twee jaar oorlog in Oekraïne" (55042013C)
- Georges Dallemagne aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De balans van de Belgische hulp aan Oekraïne" (55042015C)
- Georges Dallemagne aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De inzet van kernwapens door Rusland" (55042017C)
- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de Baltische staten" (55042044C)
- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de Russische cyberaanvallen" (55042045C)
- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de bilaterale akkoorden met Oekraïne" (55042046C)
- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de lering die het Belgische leger uit het conflict kan trekken" (55042047C)
- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire situatie in Oekraïne en de uitspraken van de Franse president" (55042048C)

02 Débat d'actualité sur l'Ukraine et la Russie et questions jointes de

- Tim Vandenput à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'aide à l'Ukraine" (55041932C)
- Georges Dallemagne à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Deux ans de guerre en Ukraine" (55042013C)
- Georges Dallemagne à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le bilan de l'aide belge à l'Ukraine" (55042015C)
- Georges Dallemagne à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'utilisation d'armes nucléaires par la Russie" (55042017C)
- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les États baltes" (55042044C)
- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les cyberattaques russes" (55042045C)
- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les accords bilatéraux avec l'Ukraine" (55042046C)

- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les leçons que l'armée belge peut tirer du conflit" (55042047C)
- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La situation militaire en Ukraine et les propos du président français" (55042048C)

02.01 Tim Vandenput (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, twee jaar na de Russische inval in Oekraïne roept Oekraïne al zijn bondgenoten op om meer militaire steun te leveren. Kunt u de laatste stand van zaken geven betreffende de militaire steun die ons land heeft geboden aan Oekraïne de voorbije twee jaar?

De EU heeft opnieuw een steunpakket van 5 miljard euro aan Oekraïne goedgekeurd. Dat geld moet dienen om zo snel mogelijk wapens naar Kiev te sturen, want daar gaat het natuurlijk om, Oekraïne heeft materiële militaire steun nodig. Hoe zal dat geld geïnvesteerd worden? Zal onze eigen industrie bij de productie van bijkomend materiaal betrokken worden? Op welke manier zullen zowel de NAVO-bondgenoten als de EU Oekraïne militair blijven ondersteunen als in november de Amerikaanse koers wijzigt? Zal men dit scenario reeds voorbereiden? Zo ja, wat zal de EU structureel doen om deze lacune op te vangen?

Er wordt voor 80 miljoen euro aan munitie uit eigen stocks aan Oekraïne geleverd. Aangezien de stocks van de Belgische strijdkrachten zo goed als onbestaande zijn, zal de voorraad die naar Kiev verhuist, ook zo snel mogelijk moeten worden aangevuld. Welke initiatieven zult u ondernemen om deze nationale stocks op een structurele en snelle manier aan te vullen? Wat zit er op het vlak van militaire steun nog in de pipeline? Welke bijkomende hulp, naast de hulp die onze Defensie nu reeds levert, kan er op tafel worden gelegd?

Rusland heeft aangekondigd dat het troepen zal plaatsen aan de Finse grens. Op welke manier zal de NAVO optreden om ook dit deel van de oostflank van de NAVO te beschermen?

02.02 Georges Dallemagne (Les Engagés): Madame la ministre, la guerre en Ukraine a fait à ce jour, selon les estimations, plus de 500 000 victimes, des millions de morts et de blessés. Des villes ont été dévastées, des millions de civils fuyant les combats et les crimes de l'armée de Poutine, sont déplacés en Ukraine ou réfugiés en Europe, ici chez nous, et ailleurs. Des crimes de guerre ont été commis à une telle échelle que le président russe doit en répondre devant la Cour pénale internationale. Le coût de la reconstruction est évalué à près de 500 milliards d'euros, l'équivalent du PIB de la Belgique.

Jamais dans l'histoire des Nations Unies, une grande puissance nucléaire, membre permanent du Conseil de sécurité, n'avait à ce point et avec une telle brutalité enfreint toutes les règles de droit, menacé la paix du monde, menacé d'utiliser les armes nucléaires. Notre sécurité, celle de nos concitoyens, est aujourd'hui directement mise en péril. La Russie ne mène pas seulement la guerre en Ukraine, elle organise des actions de désinformation auprès de notre opinion publique, cherche à déstabiliser et à fragiliser nos démocraties via les *fake news* et les cyberattaques, livre une guerre de propagande et de déstabilisation aux portes de l'Europe et en Afrique et cherche à instiller des divisions en instrumentalisant la question migratoire en Europe et l'antisémitisme, comme on l'a vu en France.

02.01 Tim Vandenput (Open Vld): Deux ans après l'invasion par la Russie, l'Ukraine demande à ses alliés un renforcement de leur aide militaire.

Quel appui notre pays a-t-il fourni à l'Ukraine? À quelles dépenses le nouveau paquet d'aides de 5 milliards d'euros approuvé par l'Europe sera-t-il affecté? Notre propre industrie pourra-t-elle tirer parti de ces investissements? L'OTAN et l'UE vont-elles emboîter le pas à l'Amérique si celle-ci change de cap en novembre? La Belgique va fournir des munitions provenant de ses propres arsenaux à l'Ukraine pour un montant de 80 millions d'euros. Comment nos stocks seront-ils réapprovisionnés? Quelle aide la Belgique envisage-t-elle encore de fournir? Comment l'OTAN va-t-elle réagir aux déclarations faites par la Russie, selon lesquelles des troupes seront stationnées le long de la frontière avec la Finlande?

02.02 Georges Dallemagne (Les Engagés): De oorlog in Oekraïne heeft tot nu toe 500.000 levens geëist. Burgers die de gevechten zijn ontvlucht, zijn intern ontheemd of hebben hun toevlucht gezocht in Europa. De Russische president, die verantwoordelijk is voor talloze oorlogsmisdaden, zal zich daarvoor moeten verantwoorden voor het Internationaal Strafhof. Nooit eerder vormde een grote nucleaire mogendheid, dat een permanent lid van de Veiligheidsraad is, zo een grote bedreiging voor de wereldvrede, ook niet door middel van nucleaire dreiging.

Rusland voert niet alleen oorlog tegen Oekraïne. Het verspreidt desinformatie om onze publieke opinie te beïnvloeden, het tracht onze democratieën te destabiliseren door

Il a fallu beaucoup de temps aux Européens pour prendre la mesure du danger, convaincus que la paix sur le continent allait de soi et que les forces armées ne devraient plus répondre à un conflit de haute intensité en Europe. Ici même en Belgique, comme vous le savez, j'ai sonné l'alarme dès avant l'invasion du 24 février 2022, persuadé de l'imminence et de la gravité du danger.

La question qui se pose est la suivante: avons-nous enfin pris conscience de la gravité du moment et de la nécessité d'accélérer la mise à niveau de notre Défense et de la dissuasion – ce mot-clef indispensable pour prévenir une extension supplémentaire du conflit?

Madame la ministre, quelle est votre analyse de la situation militaire en Ukraine, ainsi que de la sécurité en Europe et dans le monde? Quel est votre bilan de l'aide, en particulier militaire, de la Belgique à l'Ukraine? Quelle aide y est-elle parvenue, par type d'armement et en euros? Quelle est celle qui est programmée? Quels sont les armements fournis qui se sont révélés utiles et ceux qui ne l'ont pas été? Les obus à l'achat collectif desquels nous avons contribué sous la direction de la République tchèque sont-ils parvenus en Ukraine, comme c'était prévu pour la fin mars? Comment évaluez-vous les menaces d'extension du conflit, et dans quelle mesure sommes-nous prêts à y réagir?

Avons-nous mis en place une protection aérienne pour les principales cibles potentielles en Belgique, comme le Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) – je me réfère ici aux propos de M. Di Rupo –, le siège de l'Organisation du traité de l'Atlantique Nord (OTAN) ou encore des ports de la mer du Nord?

En cas d'utilisation d'armes nucléaires par la Russie – cette menace revenant régulièrement de la part des dirigeants russes –, la réponse des alliés est-elle prête? La Belgique a-t-elle été consultée dans la cadre d'un tel scénario? A-t-elle donné son accord quant à une riposte éventuelle?

Le président Macron a rappelé qu'il ne fallait exclure aucune option face à un président russe qui n'a aucune ligne rouge et qui envisage toutes les options y compris les plus terrifiantes. Quel est votre point de vue à cet égard?

Nous savons que l'effort de la Belgique à l'égard de l'Ukraine est entièrement payé par les impôts sur les intérêts des avoirs russes. Il se fait qu'en plus, nous demandons le remboursement de notre effort à la facilité européenne pour la paix (FEP). Combien avons-nous demandé en remboursement et combien avons-nous reçu à cette date?

Enfin, le sommet de l'OTAN s'ouvre avec une demande de la part du secrétaire général de l'OTAN de pouvoir constituer un fonds de 100 milliards de dollars en cinq ans. Quelle sera la position de la Belgique à cet égard? Quelles seront les ressources que la Belgique mettra à disposition d'un tel fonds? N'est-il pas enfin temps de se dire que nous devons mettre à niveau nos ressources?

Nous sommes aujourd'hui à 0,84 % du produit intérieur brut (PIB) pour le budget de la Défense. Ne devrions-nous pas augmenter clairement les ressources qui seront dédiées à la Défense et faire en sorte que nous soyons à la hauteur de la gravité du moment, à la hauteur de ce

middel van cyberaanvallen en door migratie en antisemitisme te instrumentaliseren.

Te lang hebben de Europeanen geloofd in de eeuwige vrede. Zien we nu eindelijk in hoe ernstig de situatie vandaag is en hoe belangrijk het is om onze defensie op peil te brengen? Wat is uw analyse van de situatie in Oekraïne en van de veiligheid in Europa en in de wereld? Wat is de balans van de Belgische hulp, met name militaire hulp, aan Oekraïne? Welke hulp is er gepland? Welke geleverde bewapening is nuttig gebleken? Zijn de obussen die in het kader van een groepsaankoop onder leiding van Tsjechië aangekocht werden, eind maart in Oekraïne aangekomen? Hoe groot is het risico dat het conflict zich uitbreidt en hoe kunnen we ons daartegen verweren?

Worden de voornaamste doelwitten in ons land, zoals SHAPE of onze havens, beschermd door luchtafweer?

Staan de NAVO-lidstaten paraat om op te treden mocht Rusland nucleaire wapens inzetten? Heeft men het standpunt van ons land gevraagd over een reactie op een dergelijke aanval en heeft ons land zijn akkoord gegeven? Volgens president Macron mogen we geen enkele optie uitsluiten ten aanzien van een Russische president die geen rode lijnen kent. Hoe staat u daartegenover? De Belgische inspanning voor Oekraïne wordt gefinancierd met de belastingen op de interesten van de Russische tegoeden, en we vragen de terugbetaling van die kosten aan de Europese Vredesfaciliteit (EPF). Welke bedragen hebben we gevraagd en welke bedragen hebben we ontvangen?

Op de NAVO-top zal er gesproken worden over de oprichting van een fonds van 100 miljard dollar. Welk standpunt zal België daarover innemen? Welke middelen zal ons land daarvoor uittrekken? Moeten

que nous n'aurions jamais dû cesser d'avoir, à savoir une Défense qui est capable de dissuader ceux qui voudraient attaquer notre pays et notre continent?

die middelen niet verhoogd worden?

Moeten we niet meer middelen uittrekken voor Defensie gezien de ernst van de situatie en ter ontrading van degenen die ons mogelijk willen aanvallen?

02.03 Denis Ducarme (MR): Monsieur le président, chers collègues, d'emblée, je vous remercie pour ce débat d'actualité, que nous n'avons pas pu avoir plus proche de la date des deux ans de début de la guerre en Ukraine.

Il est évidemment regrettable que le PS ait fait obstacle à ce débat. Mais comme je le disais à M. Flahaut, il ne perd rien pour attendre. Le PS ne dirige pas tout ce qu'il se passe au niveau de ce Parlement. Je lui avais dit qu'il aurait le débat. Grâce aux collègues et aux autres groupes, le débat a lieu.

02.04 André Flahaut (PS): Posez votre question.

02.05 Denis Ducarme (MR): Je comprends votre mauvaise humeur. Vous n'avez pas pu imposer votre décision.

Si M. Flahaut le permet, je voudrais continuer.

De **voorzitter**: Mijnheer Flahaut, dit is een actualiteitsdebat, dus u hebt straks nog de mogelijkheid om tussen te komen.

Ik geef het woord nu aan de heer Ducarme.

02.06 Denis Ducarme (MR): En effet, monsieur Flahaut, on vous a imposé le débat. C'est comme cela! Vous ne décidez pas de tout et c'est une bonne chose.

Comme c'est le cas pour la majeure partie des autres pays européens, nous aurons enfin un débat en commission de la Défense ou en séance plénière, deux ans après le début des hostilités en Ukraine. C'est naturellement la moindre des choses que le Parlement puisse se saisir de cette question, tirer un bilan sur l'action de notre gouvernement et de notre ministre de la Défense et, surtout, tracer un certain nombre de perspectives pour l'avenir.

Outre les questions de proximité des élections et les clivages idéologiques qui peuvent exister, il est important pour la démocratie que nous puissions avoir ce type de débat aujourd'hui, en soulignant d'emblée quelque chose de positif par rapport à l'engagement de la Belgique auprès de l'Ukraine et de l'armée ukrainienne. On est en effet loin des premières déclarations de la ministre à ce sujet. On n'a pas juste envoyé des casques et des jumelles, comme on le laissait présager dans les premiers temps du conflit. La participation de la Belgique est heureusement allée au-delà des jumelles et des casques.

Il s'agit dès lors de commencer sans doute par faire le point, un peu à l'image de ce qu'indiquait le collègue Dallemagne. Où en est finalement l'aide en Ukraine? J'ai vu le tableau et, sur 31 pays, on ne serait que le 20e contributeur par rapport à l'aide à fournir à l'Ukraine. Pour commencer, je voudrais donc que la ministre puisse revenir sur les éléments de contribution de la Belgique au niveau de l'Ukraine.

02.06 Denis Ducarme (MR): Twee jaar na het begin van de vijandelijkheden zullen we – zoals in de meeste Europese parlementen – dit debat voeren, omdat we het er tegen uw zin hebben doorgedrukt. Het minste wat we kunnen doen is de balans opmaken van wat de regering en de minister gedaan hebben en de koers uitzetten voor de toekomst. Dat is belangrijk voor de democratie.

De toegezegde steun van België aan Oekraïne gaat verder dan wat de minister volgens haar eerste verklaringen van plan was: het sturen van helmen en verrekijkers. In een ranking van donorlanden staan we op de 20^e plaats van de 31.

Hoe staat het met de hulp aan Oekraïne? Welke bijdragen levert België?

Onze veiligheid staat op het spel!

Het Russische imperialisme is niet alleen gericht op Oekraïne. Deze

En outre, il s'agit aussi de souligner, comme Tim Vandenput et Georges Dallemagne ont pu le faire, que c'est notre sécurité qui se joue là-bas. D'emblée, il faut le répéter.

D'emblée, il faut répéter que si l'Ukraine est une des cibles de l'impérialisme russe, ce n'est pas la seule cible. L'objectif de la Russie est évidemment d'atteindre les démocraties libérales occidentales et de les déstabiliser en commençant par attaquer le portefeuille des citoyens européens. On sait combien l'impact de cette guerre en Ukraine sur notre économie et sur le pouvoir d'achat des citoyens européens et belges a été important.

Par rapport à cela, il faut sortir de la naïveté. Cette guerre a été déclenchée alors que les pays européens étaient encore convalescents du covid, faibles compte tenu de la traversée de la pandémie, fragilisés sur le plan économique. Celui qu'on appelle le maître du Kremlin n'a pas déclenché cette guerre par rapport à l'Ukraine à cette période-là par hasard, parce que ce ne sont pas des hostilités uniquement dirigées vers l'Ukraine. C'est également l'Europe – et donc la Belgique – qui est visée. Cette guerre se déroule aujourd'hui seulement à 2 000 km de nos frontières, il faut le rappeler. Ce n'est pas plus éloigné que le sud de l'Espagne où les Belges vont en vacances. Cette guerre va avoir un impact sur notre histoire, sur notre vie, sur la vie des Européens, probablement pendant des décennies encore.

C'est pour cela qu'un échange sur le plan stratégique est aussi intéressant, au-delà de ce qu'on peut dire à propos de la participation belge. Malheureusement, monsieur le président, nous n'avons pas de débats sur le plan de la stratégie de défense suffisamment régulièrement dans cette commission. Pourtant c'est ici que nous devrions les avoir. Donc j'aborderai aussi cet aspect-là, vu que j'ai déposé de nombreuses questions pour me donner le temps.

Ma première question concerne les États baltes, qui sont singulièrement exposés et ne possèdent pas de force aérienne à proprement parler. C'est donc la force aérienne des pays membres de l'OTAN qui assure leur sécurité et la défense de leur espace aérien. Des F-16 belges participent depuis de nombreuses années à ces missions de sécurisation, et c'est une bonne chose. J'aurais souhaité que la ministre nous indique, dans ce cadre-là, ce qu'il en est des dernières interventions de nos F-16 dans les États baltes. Je souhaite également l'interroger sur l'élément fondamental qu'est le degré d'interopérabilité avec les autres pays européens participants, tels que l'Espagne, la France et le Royaume-Uni.

En outre, le 19 janvier de cette année, l'Estonie, la Lettonie et la Lituanie ont signé un accord afin d'établir une ligne de défense le long de leurs frontières avec la Russie et la Biélorussie. Il s'agira aussi de construire des installations défensives anti-mobilité dans les années à venir afin de dissuader et, si nécessaire, se défendre contre les menaces militaires. Une ligne de défense balte pourrait ainsi défendre le flanc oriental de l'OTAN. Je m'interroge – et j'interroge donc la ministre – sur la participation de l'OTAN à cette stratégie balte de ligne de défense.

S'agissant des conséquences de la guerre en Ukraine, on peut parler du rôle central qu'a retrouvé l'OTAN, basé sur sa raison d'être historique. Elle est assez proche, dans la dynamique, de ce que nous avons pu connaître par rapport à l'Union soviétique.

oorlog treft onze economie en onze koopkracht. Rusland wil de westerse liberale democratieën destabiliseren door in de eerste plaats hun burgers in hun portefeuille te raken. De leider van het Kremlin heeft het moment gekozen waarop de Europese landen nog verzwakt waren als gevolg van de gezondheids- en de economische crisis. Via deze oorlog, die zich op slechts 2.000 km hiervandaan afspeelt, viest hij Europa, en dus ook België. Dit conflict zal gevolgen hebben voor onze geschiedenis en ons leven, waarschijnlijk nog decennia lang.

Daarom is een gedachtewisseling over de defensiestrategie, naast die over de Belgische deelname, interessant. Zulke debatten worden niet vaak genoeg gehouden in deze commissie.

De Baltische staten liggen in de vuurlinie en hebben geen luchtmacht. De NAVO-lidstaten staan dus in voor de beveiliging van het Baltische luchtruim. Al jarenlang nemen Belgische F-16's aan die missies deel. Hoe zijn onze jongste interventies daar verlopen? In welke mate wordt er bij dergelijke operaties samengewerkt met de andere Europese landen?

Op 19 januari hebben Estland, Letland en Litouwen een akkoord ondertekend om een defensielinie tot stand te brengen langs hun grenzen met Rusland en Wit-Rusland. Op welke manier neemt de NAVO deel aan die strategie ter bescherming van zijn oostelijke flank?

Door deze oorlog heeft de NAVO opnieuw een centrale rol gekregen, met een dynamiek die nauw aanleunt bij die uit het sovjettijdperk.

Hoe werd de vooruitgeschoven aanwezigheid van de NAVO aan de oostgrens versterkt? Wat zijn de plannen voor 2024?

De uitbreiding van de NAVO tot Zweden en Finland heeft gevolgen

Madame la ministre, il serait intéressant que vous puissiez nous décrire les éléments de durcissement de la présence avancée de l'OTAN sur la frontière est et les projets pour 2024 en la matière.

J'évoquais cette situation centrale que l'OTAN a retrouvée. Elle conduit, compte tenu de la situation, à l'élargissement de l'Alliance à deux nouveaux pays, la Suède et la Finlande. C'est une bonne chose alors que la Suède en était très éloignée, on s'en souvient. Cette double adhésion entraîne évidemment des conséquences importantes au niveau du dispositif militaire de l'Alliance et quant à la nécessité de se prémunir également de la réaction russe, compte tenu de la position géographique de ces deux nouveaux adhérents. Madame la ministre, par rapport à ces deux pays en particulier, avons-nous renforcé ou comptons-nous renforcer notre coopération bilatérale?

Dans cette zone, tous les pays qui bordent la mer Baltique à l'exception de la Russie sont désormais membres de l'OTAN. Parce que la guerre est aussi maritime, on peut s'interroger sur les mesures prises par l'OTAN pour mieux coordonner les forces maritimes des pays membres afin de renforcer la surveillance et la sécurité en mer Baltique face à des tests de l'armée russe dans cette région.

Il y a évidemment un aspect que je veux aborder aussi. Le collègue Dallemagne l'a fait également. Au-delà de la participation, ce conflit, cette déclaration de guerre de la Russie impérialiste à l'Ukraine, et par conséquent à l'Occident, nous interroge naturellement sur ce qui a trop longtemps été notre naïveté.

Nous devons nous interroger sur l'état de nos forces. Depuis 2014, nous avons voté deux lois de programmation militaire. La trajectoire budgétaire, même si elle est trop lente, évolue dans le bon sens. Il y a la volonté de diminuer le taux d'attrition et de renforcer le nombre de militaires, même si nous savons qu'il continuera à se détériorer jusqu'en 2025. Madame la ministre, avez-vous des pistes pour contrer ce mouvement d'ici à 2025?

Sur le plan strictement national, des leçons tactiques et opérationnelles ont-elles été prises depuis le début de la guerre, avec une orientation qui différerait par rapport à la période précédant février 2022? Qu'en a-t-il été du renforcement de la protection de nos infrastructures portuaires et aériennes?

Je suis très inquiet pour la Composante Médicale. Je pense que, fondamentalement, rien n'a été fait à ce sujet durant cette législature. S'il y a une guerre demain, je ne sais pas comment nous pourrions soigner nos hommes. Ce sujet mériterait un débat à lui seul, car c'est un vrai problème.

Le président Macron a compris ce qu'était l'esprit de dissuasion. Je suis persuadé qu'il ne veut pas nécessairement envoyer des Français, mais il a compris comment il fallait parler aux Russes. Et, quand il en fait la démonstration, toute une série de responsables européens réagissent en lui faisant la leçon. Quelle naïveté! Madame la ministre, j'aurais souhaité vous entendre à ce sujet.

Où en sommes-nous dans la construction du Cyber Command?

op militaire vlak en voor de noodzaak om zich tegen een Russische reactie te beschermen. Wordt de bilaterale samenwerking met die twee landen geïntensiveerd?

Met uitzondering van Rusland zijn alle landen die aan de Oostzee liggen lid van de NAVO. Welke maatregelen heeft de NAVO genomen voor een betere coördinatie van de zeestrijdkrachten en meer veiligheid in de regio?

De oorlogsverklaring van het imperialistische Rusland aan Oekraïne en het Westen roept vragen op over onze naïviteit.

Wat is de staat van onze strijdkrachten? Sinds 2014 hebben we twee militaire programmeringswetten goedgekeurd. Het begrotingstraject evolueert traag en het aantal militairen zal nog tot in 2025 blijven dalen. Hebt u oplossingen om die trend om te buigen?

Werden er sinds het begin van de oorlog op nationaal vlak lessen getrokken, waardoor men het nu over een andere boeg gooit dan in de periode vóór februari 2022? Hoe staat het met de verhoogde bescherming van onze haven- en luchtvaartinfrastructuur?

Voor de Medische Component werd er niets ondernomen. Indien er een oorlog uitbreekt, weet ik niet hoe we onze gewonde soldaten zullen verzorgen.

President Macron wil niet noodzakelijkerwijs Franse troepen ten oorlog sturen, maar hij heeft wel begrepen welke taal de Russen verstaan. Zijn woorden waren nog niet koud of een schare Europese beleidsmakers spelde hem echter al de les. Wat een naïviteit! Graag had ik uw standpunt hierover gekend.

Hoe staat het tot slot met de uitbouw van de Cybercomponent?

Combien d'attaques cyber ont-elles été identifiées sur notre territoire au départ de la Russie? C'est un élément fondamental car la guerre, aujourd'hui, c'est la cyberguerre. Nous n'avons jamais eu, monsieur le président, un point sur le nombre d'attaques de la Russie à l'encontre de notre pays. Il est donc utile de vous entendre à ce propos, madame la ministre.

Vous avez embrayé par rapport à l'initiative tchèque, ce qui est positif. Il est dramatique que nous soyons obligés – alors qu'il y a une guerre à nos portes – de nous entendre entre Européens pour acheter des obus en dehors de l'Union européenne. C'est dire où nous en sommes! Les Européens ne rencontrent que 30 % des engagements pris vis-à-vis de l'Ukraine, alors que ce n'est pas une guerre située directement sur le territoire de l'Union européenne. Nous ne parvenons pas à suivre le rythme sur le plan de l'industrie de défense; cela a fait l'objet de notre proposition votée à l'unanimité la semaine dernière – c'est tout de même un signal – car nous avons besoin d'une industrie de défense qui rencontre les impératifs et qui passe à une logique de stocks au lieu de continuer à s'installer dans une logique de flux. Le ministre français Lecornu l'a compris.

Monsieur le président, je vais m'arrêter ici par courtoisie, même si j'avais encore d'autres questions, car j'ai déjà dépassé mon temps de parole.

De **voorzitter**: Het is een actualiteitsdebat, dus de andere collega's kunnen ook tussenkomen.

Mijnheer Francken, u hebt het woord.

02.07 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, ik ga niet heel lang spreken, maar ik wil toch even een paar punten maken in verband met twee jaar oorlog in Oekraïne.

Ten eerste, ik vind dat de Belgische regering en u ook, mevrouw de minister, vanaf het begin een zeer duidelijke positie hebben ingenomen, met het westers bondgenootschap, waarvan wij morgen de 75ste verjaardag vieren. De Belgische regering heeft heel duidelijk de kant van president Zelensky en het Oekraïense volk gekozen, vanaf dag 1.

Niet alleen de regering heeft heel veel solidariteit getoond, maar ook de bevolking. Wij vangen ondertussen bijna 80.000 Oekraïense burgers op. Wij proberen dat allemaal te doen. Dat gebeurt in Doornik, Lubbeek, Brussel, Charleroi, overal. Wij nemen onze verantwoordelijkheid door de vluchtelingen een correcte opvang te geven, zo snel mogelijk Nederlands of Frans te leren en ze effectief aan de slag te helpen.

Die cijfers wat betreft werk zijn echter niet goed. Amper 30 % van de Oekraïners in Vlaanderen werkt. In Nederland is dat meer dan 80 %. Wij moeten durven bekijken hoe dat komt. Volgens mij is dat onder andere omdat wij de leeflonen te hoog maken. Ik pleit voor het Nederlandse voorbeeld, waarin men minder geld krijgt en meer geactiveerd wordt om zelf te gaan werken. Dat is een belangrijk punt. Ik heb daarover een wetsvoorstel ingediend, maar dat is al vier keer weggestemd. Ik hoop dat er na de verkiezingen in het Parlement een meerderheid kan worden gevonden om het toch op die manier te bekijken.

Hoeveel Russische cyberaanvalen werden er in België waargenomen? De oorlog is een hybride oorlog geworden. Wat kunt u daarover meedelen?

De oorlog staat aan de poorten van Europa. Het is dan ook verbijsterend dat Europeanen het met elkaar eens moeten worden over de aankoop van granaten buiten de EU! Zelfs voor een oorlog die het Europese grondgebied niet rechtstreeks treft, slaagt men er niet in de behoeften bij te benen en de defensie-industrie nieuw leven in te blazen – een voorstel van resolutie hierover werd eenparig aangenomen.

Er moet worden overgeschakeld op een logica van een economische krachtmeting, en de Franse minister van Defensie heeft dat begrepen.

02.07 Theo Francken (N-VA): Dès le premier jour, le gouvernement belge s'est rangé clairement du côté du président Zelensky et du peuple ukrainien. On a également assisté à un vaste élan de solidarité de la part de la population belge. En effet, notre pays abrite aujourd'hui près de 80 000 Ukrainiens, à qui nous réservons un accueil décent, à qui nous enseignons le plus vite possible le néerlandais ou le français et que nous aidons à trouver du travail. Alors qu'aux Pays-Bas, 80 % des Ukrainiens ont un emploi, ce pourcentage atteint seulement 30 % en Flandre. Il convient de réduire les aides financières afin de les faire participer davantage à notre marché de l'emploi. Ma proposition de loi à ce sujet a déjà été rejetée à quatre reprises mais j'espère trouver une majorité en sa faveur après les élections.

Nous assumons également nos responsabilités en ce sens que

Wij nemen onze verantwoordelijkheid door het leveren van heel veel humanitaire steun, doen ons best voor militaire steun en geven natuurlijk veel diplomatieke steun. Voor België, een klein land maar een diplomatiek knooppunt, is het belangrijk dat wij die diplomatieke steun vanuit Brussel blijven geven.

Het is ook van cruciaal belang dat wij blijven hameren op het belang van de sancties. Mevrouw de minister, de sancties worden massaal omzeild. Wij moeten oplossingen vinden, zodat die sancties ook effectief zijn, want dat is een van de grote problemen. Verder is het nodig dat wij de gelden van Euroclear vrijmaken voor het herstel en de heropbouw van Oekraïne.

Wij moeten ook onze industrie zo snel mogelijk terug operationeel krijgen, zodat de productie verhoogt. Daarvoor moeten barrières weg. Ik geef als voorbeeld de ethische code bij de banken, die weigeren kredietlijnen te geven omdat het gaat om investeringen in defensie. Er is de ethische code bij de Europese Centrale Bank. Er is de ethische code bij pensioenfondsen. Er moeten daaraan aanpassingen gebeuren. Het moet mogelijk zijn om de productie op te schalen. Rusland heeft een semi-oorlogseconomie, wij moeten daar ook toe overgaan.

Het is belangrijk dat wij leren uit wat er daar allemaal gebeurt, militair-technisch. Er is daar een *battlefield of the future*. Wij hebben een observatiemissie gestuurd naar Oekraïne. Waarom sturen wij zo weinig militairen om te leren? Nederland stuurt er veel meer. Waarom kunnen wij niet meer militairen sturen om effectief te leren hoe moderne oorlogsvoering werkt?

Mevrouw de minister, ten slotte, ik kan alleen maar hopen dat ook de volgende regering vol de kaart durft te trekken van de steun aan Oekraïne. Vandaag kan men in *De Standaard* een opiniestuk lezen van professor Malfliet, doorgaans een verstandige dame. Zij zei: "Om tot vrede te komen met Rusland, moeten wij het plan verlaten om Oekraïne in de westerse invloedssfeer te brengen." Ik viel bijna van mijn stoel. Oekraïne is een soevereine natie en heeft het recht om, op basis van het Verdrag van Washington, toetreding te vragen tot de NAVO. Dat zal mevrouw Malfliet niet tegenhouden. Dat zal de heer Poetin niet tegenhouden. Dat zal niemand tegenhouden. Die *open door policy* van de NAVO is heel belangrijk en die moeten wij blijven huldigen.

Hopelijk kunnen wij in de toekomst nog meer betekenen, zodat wij die strijd winnen en Poetin duidelijk maken dat hij moet stoppen met zijn imperialistische agenda.

02.08 **Ludivine Dedonder**, ministre: Monsieur le président, messieurs les députés, alors que la guerre est entrée dans sa troisième année, la Belgique maintient ses efforts pour soutenir l'Ukraine dans sa lutte contre l'invasion russe, et ce tant en termes d'aide matérielle, de formation et d'entraînement des forces armées ukrainiennes qu'en termes de facilitation de contacts entre l'industrie belge et ukrainienne. Nous continuons également de participer activement aux coalitions qui se forment en soutien à l'Ukraine.

Les intérêts d'un certain nombre de grandes puissances exercent une

nous les soutenons beaucoup dans les domaines humanitaire, militaire et diplomatique. La Belgique est un petit pays mais un important carrefour diplomatique. Il faut appliquer avec persévérance notre politique des sanctions car la plupart de ces sanctions ne sont pas respectées. Les moyens d'Euroclear doivent être affectés au redressement et à la reconstruction de l'Ukraine.

Nous devons également rendre de nouveau opérationnelle notre industrie de défense, et ce le plus rapidement possible. Nous devons lever les obstacles tels que les codes d'éthique au sein des banques, qui fait que les banques refusent d'investir dans la défense. Tout comme la Russie, nous devons basculer dans une économie de semi-guerre.

Nous devons également tirer des enseignements du *battlefield of the future*. Pourquoi envoyons-nous si peu de militaires en Ukraine pour apprendre comment fonctionne une guerre moderne?

J'espère que le prochain gouvernement osera aussi afficher clairement son soutien à l'Ukraine. L'Ukraine est une nation souveraine et, en vertu du Traité de Washington, elle a le droit de demander son adhésion à l'OTAN. Nous devons continuer à respecter cette politique de la porte ouverte de l'OTAN. J'espère qu'à l'avenir, notre action sera encore plus décisive, afin de contraindre Poutine à cesser de nourrir des ambitions impérialistes.

02.08 **Minister Ludivine Dedonder**: Ons land handhaaft zijn inspanningen om Oekraïne te ondersteunen, zowel met materiële hulp, opleidingen en trainingen voor de Oekraïense strijdkrachten, als op het stuk van de facilitering van contacten tussen de Belgische en de Oekraïense industrie. Wij nemen altijd actief deel aan de coalities die Oekraïne steunen.

pression sur les coalitions existantes. La Défense belge est bien consciente de cette situation et reste fidèle à son engagement au sein de l'Union européenne et de l'OTAN.

Dans cette optique, nous suivons de près la situation sécuritaire sur notre flanc Est. Avec nos partenaires européens et de l'OTAN, nous renforçons notre présence sur cette frontière. C'est pourquoi, dans le cadre du dossier des opérations 24, l'accent est mis sur le flanc Est et le soutien à l'Ukraine.

Avec l'approbation récente de trois programmes de soutien supplémentaires par le Conseil des ministres, notre soutien militaire approuvé au profit de l'Ukraine depuis 2022 s'élève à un milliard d'euros. Ce soutien comprend les dons de stocks, de carburant et les achats auprès de l'industrie. Notre effort est constant et fait l'objet d'une coordination étroite entre partenaires et alliés afin d'être les plus complémentaires possibles pour répondre aux besoins des Ukrainiens.

Plusieurs dossiers sont encore en cours de préparation pour validation. Vendredi dernier, le Conseil des ministres a approuvé le 25e paquet d'aide pour 100 millions d'euros, qui contribuera à l'entretien de la future capacité F-16 en cours de constitution. Avec ce dossier, nous concrétisons notre engagement à apporter nos compétences et notre expertise à la modernisation de l'armée de l'air ukrainienne.

Zo plant Defensie nog de realisatie van enkele dossiers binnen de voor 2024 toegekende budgetten van het Oekraïenefonds. Een van de prioriteiten in de steun aan Oekraïne is *to give fast and resupply fast*. Dat houdt in Oekraïne zo snel mogelijk hulp aan te bieden en tegelijkertijd onverwijld de eigen stocks aan te vullen.

Pour ce qui est de l'achat de munitions sous l'égide de la République tchèque, en tant que responsable de la gestion complète du programme, la République tchèque proposera à la Belgique les paquets de munitions qu'elle souhaite financer dans le cadre du budget convenu. Cela permet à la Belgique de fournir les munitions à l'Ukraine le plus rapidement possible.

Wat de Europese Unie betreft, werd recent beslist om het plafond van de European Peace Facility met 5 miljard euro te verhogen. Hiermee zullen zowel de opleidings- en uitrustingsactiviteiten van European Union Military Assistance Mission Ukraine (EUMAM) gefinancierd worden als de vergoeding aan de lidstaten voor de levering van uitrusting

Sommige grote mogelijkheden oefenen druk uit op de bestaande coalities. De Belgische Defensie is zich daarvan bewust en blijft trouw aan haar engagement binnen de EU en de NAVO. Samen met onze Europese partners en met de NAVO versterken wij onze aanwezigheid op de oostflank, een bevoorrechte as in het kader van het dossier van de voor 2024 geplande operaties.

Met de recente goedkeuring door de ministerraad van drie programma's voor bijkomende steun bedraagt onze militaire steun sinds 2022 een miljard euro. Dat bedrag omvat de donaties van voorraden, brandstof en de aankopen bij de industrie. Onze inspanningen worden gecoördineerd met de partners zodat er een maximum aan complementariteit wordt bereikt.

Vorige vrijdag heeft de ministerraad het 25ste steunpakket voor een bedrag van 100 miljoen euro goedgekeurd, dat zal bijdragen aan de in opbouw zijnde toekomstige F-16-capaciteit. Wij geven daarmee concreet gestalte aan ons engagement om onze expertise ter beschikking te stellen voor de modernisering van de Oekraïense luchtmacht.

La Défense bouclera encore une série de dossiers dans les budgets prévus pour 2024. L'une des priorités consiste à apporter rapidement de l'aide à l'Ukraine et à reconstituer rapidement nos stocks.

Als verantwoordelijke voor het programma zal de Tsjechische Republiek ons land munitiepakketten voorstellen die Tsjechië met het afgesproken budget wil financieren. Dat maakt een snellere levering mogelijk.

Au niveau de l'Union européenne, il a été décidé récemment de relever la plafond de la Facilité européenne pour la paix à raison de 5 milliards d'euros. Cela permettra

aan de Oekraïense strijdkrachten uit de eigen stocks of via gezamenlijke aankopen. Het akkoord voorziet in een prioriteit voor de aankopen bij de Europese industrie, maar uitzonderingen zijn niet uitgesloten indien de Europese capaciteit onvoldoende is.

Il est à noter que les demandes de remboursements EPF ne concernent pas les achats effectués sur fonds des avoirs russes gelés.

Pour la période du 27 février 2022 au 1er mars 2024, la Belgique a demandé, en remboursement à l'Union européenne, un montant de plus de 230 millions. Jusqu'à présent, l'Union européenne a payé la première tranche, c'est-à-dire la période de rapportage allant du 27 février 2022 au 10 mars 2022, soit 1,8 million. Ce montant est calculé selon un clé de répartition qui vaut pour tous les pays. Les remboursements seront ventilés sur plusieurs années.

In aanloop naar de NAVO-top in Washington D.C heeft secretaris-generaal Stoltenberg een voorstel gelanceerd om het engagement van de NAVO te verzekeren zonder partij in het conflict te worden. Het bevat onder meer de oprichting van een *NATO mission for Ukraine*. Daarnaast wordt de bondgenoten gevraagd om zich over een periode van vijf jaar te engageren om in financiële middelen te voorzien voor de opbouw van de Oekraïense troepen.

Met de toetreding van Finland en Zweden zullen de plannen om het NAVO-grondgebied te verdedigen worden aangepast. Daarbij komt het aan beide landen toe om de dreiging tegen hun soevereiniteit en territoriale integriteit te beoordelen en op basis hiervan adequate NAVO-steun in te roepen.

Le plan STAR prévoit l'investissement dans des moyens de défense aérienne basés au sol pour protéger nos organes étatiques, nos infrastructures critiques, les centres de décisions internationaux établis sur notre territoire ainsi que les infrastructures destinées à faciliter l'arrivée

de financer tant les activités de formation et d'équipement de l'EU-MAM, la mission d'assistance militaire de l'Union européenne en soutien à l'Ukraine, que la compensation à verser aux États membres pour la livraison d'équipements provenant de leurs propres stocks ou d'achats conjoints. L'accord donne la priorité à l'industrie européenne pour les achats, mais des exceptions peuvent être consenties en cas de capacité insuffisante.

De terugbetalingsaanvragen bij de EPF hebben geen betrekking op de aankopen die gefinancierd worden met bevroren Russische tegoeden. Voor de periode van 27 februari 2022 tot 1 maart 2024 heeft ons land aan de EU de terugbetaling gevraagd van ruim 230 miljoen euro. De eerste schijf van 1,8 miljoen euro, voor de periode tot 10 maart 2022, hebben we ontvangen. Op alle landen is er een verdeelsleutel van toepassing. De terugbetalingen worden over verschillende jaren gespreid.

À l'approche du sommet de l'OTAN à Washington, le secrétaire général, M. Stoltenberg, a lancé une proposition visant à garantir l'engagement de l'OTAN sans être impliqué dans le conflit, notamment en créant une Mission de l'Ukraine auprès de l'OTAN. En outre, les alliés sont invités à s'engager à réserver, durant cinq ans, des moyens financiers destinés à la constitution des troupes ukrainiennes.

L'adhésion de la Finlande et de la Suède à l'Alliance permettra d'adapter les plans de défense du territoire de l'OTAN. Ces deux pays devront évaluer la menace qui pèse sur leur souveraineté et sur leur intégrité territoriale et, sur la base de cette évaluation, demander le soutien approprié de l'OTAN.

Het STAR-plan voorziet in investeringen in grondgebonden luchtverdediging. Defensie is bezig met het

de renforts et de réapprovisionnement provenant d'outre-Atlantique ou d'outre-Manche. Concrètement, la Défense travaille actuellement à la mise en place d'une nouvelle capacité de défense aérienne à courte portée. Ensuite, la Défense se dotera également de deux batteries *surface-to-air missile* (SAM): une batterie SAM *long range* pour la défense principalement statique du territoire belge et une batterie SAM *short range* qui pourrait être déployée en opération.

Dans l'hypothèse qui a été formulée où la Russie porterait atteinte à l'intégrité de l'OTAN en faisant usage de l'arme nucléaire, l'article 5 de l'Alliance sera inévitablement invoqué. Sur cette base et suivant les décisions que prendra le Conseil de l'Atlantique Nord, les plans de réponse adéquats de l'OTAN seront activés. Il est important de noter que la réponse ne sera pas nécessairement nucléaire, étant donné que différentes options conventionnelles peuvent être privilégiées. Pour ce faire, des plans de réponse conventionnelle ont été préautorisés par les alliés dont la Belgique. Une telle pré-autorisation n'existe pas pour la réponse nucléaire de sorte que les décideurs politiques en conservent le contrôle en permanence. En ce qui concerne la France, celle-ci possède en toute souveraineté sa propre politique de dissuasion nucléaire.

Pour ce qui est de la défense de l'espace aérien des États baltes, la Composante Air y contribue depuis vingt ans. La mission actuelle se déroule depuis la Lituanie. Depuis le 1er décembre 2023, nos F-16 ont effectué treize décollages en vue d'intercepter des avions russes, ce qu'on appelle dans le jargon des "Alpha Scrambles". Par ailleurs, neuf vols d'entraînement ont été transformés en cours de vol en interception réelle. Les avions de chasse de l'OTAN interceptent tous les types d'avions russes, que ce soit des avions de transport de passagers, des bombardiers stratégiques, des avions de combat multi-rôles ou encore des avions de transport.

Les appareils russes passent généralement sans plan de vol dans l'espace aérien international, juste en dehors du territoire de l'OTAN. Nous remarquons par ailleurs une hausse du nombre de vols de renseignement, de surveillance et de reconnaissance visant à recueillir des données et des informations sur les forces de l'OTAN.

L'interopérabilité de nos capacités aériennes, avec les alliés engagés dans la défense de l'espace aérien des États baltes, ne pose aucun problème, à l'image des déploiements précédents. Le détachement belge entretient de bonnes relations avec les détachements étrangers présents sur place ou engagés depuis l'Estonie. Les F-16 opèrent régulièrement aux côtés d'appareils d'autres forces aériennes.

La construction d'infrastructures défensives dans le contexte de la contre-mobilité relève d'une décision prise par les trois États baltes, dans laquelle l'OTAN n'a pas été directement impliquée. Cependant, ces plans de défense sont connus de l'Alliance, qui en tient compte dans les plans régionaux dont elle assure la coordination.

En ce qui concerne le positionnement des forces belges vis-à-vis des forces russes, la Défense s'inscrit dans les mesures de réassurance de l'Alliance sur son flanc Est. Outre les missions de police aérienne, des militaires belges sont également déployés en Lituanie et en Roumanie, au sein des Forward Land Forces (FLF) respectivement dirigées par l'Allemagne et la France.

uitrollen van een nieuwe kortereafstandsluchtcapaciteit. Die zal twee batterijen *Surface to Air Missiles* (SAM) omvatten: een batterij *Long Range* (SAM-LR) voor statische territoriale verdediging en een batterij *Short Range* (SAM-SR), die tijdens operaties ingezet kan worden.

Als Rusland de integriteit van de NAVO zou ondermijnen door kernwapens in te zetten, zal artikel 5 van het bondgenootschap ingeroepen worden. De Noord-Atlantische Raad beslist welke responsplannen er geactiveerd worden. Voor de activering van sommige conventionele responsplannen werd er al vooraf toestemming verleend, wat niet het geval is voor de nucleaire respons. Frankrijk voert zijn eigen nucleair afschrikingsbeleid.

De Luchtcomponent werkt al twintig jaar mee aan de verdediging van het luchtruim van de Baltische landen. Sinds 1 december 2023 zijn onze F-16's dertien keer opgestegen om Russische vliegtuigen te onderscheppen. Negen trainingsvluchten werden omgezet in effectieve onderscheppingen. De NAVO-vliegtuigen onderscheppen alle types Russische vliegtuigen.

De Russische toestellen vliegen, zonder vliegplan, net buiten NAVO-gebied. Er worden meer verkeningsvluchten uitgevoerd om informatie te vergaren over de NAVO-strijdkrachten.

De interoperabiliteit van onze luchtgevechtscapaciteit om de Baltische staten te verdedigen vormt geen probleem en ons detachement onderhoudt goede betrekkingen met de buitenlandse detachementen.

De beslissing over de bouw van defensie-infrastructuur werd door de Baltische staten genomen en de NAVO werd daarin niet gekend, maar het bondgenootschap is op de hoogte van de plannen en houdt er rekening mee.

Concernant les questions portant sur le domaine cyber, je veux d'abord rappeler que protéger les informations militaires et garantir la fiabilité, l'intégrité, la disponibilité des systèmes de communication, d'information et d'armement sont les tâches principales de la capacité cyber militaire. La poursuite du développement d'une capacité cyber au sein de la Défense est une des priorités du plan STAR. Depuis la création du Cyber Command en octobre 2022, ses effectifs ont augmenté de plus de 13 %. Des centaines de militaires et civils seront par ailleurs recrutés dans les années à venir.

En ce qui concerne les attaques dans le champ du cyber, je précise que le Service Général du Renseignement et de la Sécurité (SGRS) et son Cyber Command surveillent les tentatives d'ingérence ou d'interférence des puissances étrangères de manière continue, que ce soit dans le cyberspace ou dans le champ informationnel.

Le SGRS ne communique toutefois pas sur ses opérations.

Nous travaillons de concert avec nos partenaires de la sécurité au niveau fédéral, la Sûreté de l'État et l'OCAM, mais aussi avec la Chancellerie du premier ministre et le SPF Affaires étrangères.

Par ailleurs, les décisions prises lors du dernier Conseil national de sécurité renforceront encore la lutte tant préventive qu'active contre la propagation de fausses informations, notamment dans le cadre des prochaines élections.

Au niveau international, nous développons la coordination au niveau européen, que ce soit en matière de désinformation ou de cyberattaques. C'est en ce sens que j'ai inauguré la première réunion conjointe des cyber-commandeurs et des cyber-ambassadeurs au palais d'Egmont dans le cadre de la présidence belge du Conseil de l'Union européenne le 17 janvier dernier.

En parallèle, nous poursuivons en permanence l'échange d'informations avec nos partenaires de l'OTAN.

S'agissant des accords bilatéraux, ceux-ci n'engagent que les deux pays concernés et ne créent pas de contraintes ou d'effets spécifiques pour des pays tiers. Par ailleurs, seuls les traités internationaux sont juridiquement contraignants tandis que les autres types d'accords ne sont contraignants que politiquement.

En ce qui concerne la Belgique, l'effet le plus important se matérialisera avec l'adhésion éventuelle de l'Ukraine à l'OTAN. Toutefois, il s'agit là d'une démarche multilatérale de longue haleine, qui requerra l'accord de tous les alliés et qui ne pourra pas être réalisée tant que l'Ukraine est en guerre.

Par ailleurs, les enseignements tirés de la guerre en Ukraine ainsi que, de manière plus générale, la menace que représente la Russie sont évidemment pris en compte au niveau de l'OTAN et de la Défense. Ces enseignements se refléteront par conséquent dans les prochains plans de développement capacitaires des alliés. Les objectifs capacitaires supplémentaires qui devront être assumés par la Belgique, communément dénommés à l'OTAN les *capability targets* nationaux, issus du *NATO Defence Planning Process*, seront connus dans les prochains

Ten aanzien van de Russische strijdkrachten sluit Defensie zich aan bij de *reassurance measures* van het bondgenootschap voor de oostflank van het NAVO-gebied. De Belgische militairen worden niet alleen ingezet in het kader van de *air policing*, maar ook in Litouwen en Roemenië binnen de Forward Land Forces (FLF).

De betrouwbaarheid en de integriteit van de communicatiesystemen verzekeren is de kerntaak van de militaire cybercapaciteit. De ontwikkeling van een cybercapaciteit is een prioriteit van het STAR-plan. De personeelssterkte van het Cyber Command is sinds 2022 met 13 % verhoogd en die inspanning zal voortgezet worden.

De ADIV en zijn Cyber Command houden de pogingen tot buitenlandse cyberinmenging in de cyberspace en in het informatiedomein in de gaten, zonder informatie te verstrekken over de bijzonderheden van de operaties.

Wij werken samen met de federale veiligheidsdiensten.

Met de jongste beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad wordt de preventieve en actieve strijd tegen de verspreiding van fakenieuws geïntensiveerd.

We ontwikkelen de Europese coördinatie van de maatregelen tegen desinformatie of cyberaanvallen in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, en wisselen informatie uit in NAVO-verband.

Uit de bilaterale overeenkomsten vloeien geen specifieke gevolgen voort voor derde landen; enkel de internationale verdragen zijn juridisch bindend.

Het grootste effect zal zich doen voelen bij de toetreding van Oekraïne tot de NAVO; dat is evenwel een multilateraal en langdurig proces.

mois. Ces objectifs capacitaires iront certainement de pair avec une évolution des effectifs. C'est notamment dans ce contexte que le gouvernement avait prévu la possibilité d'une actualisation du plan STAR et de la loi de programmation militaire qui en découle.

Les nouvelles menaces nécessitent et nécessiteront une approche globale de la sécurité. Dans ce sens, ce sont l'ensemble des acteurs sécuritaires – dont la Défense est un pilier important – qui devront se mobiliser afin d'assurer une résilience nationale permettant de faire face aux crises actuelles et futures, en Belgique et à l'étranger. Dans ce cadre, il faudra renforcer la dynamique mise en place sous cette législation ainsi que les lignes de force que vous connaissez, dont le maintien du rôle social et sociétal ainsi que le renforcement de notre base industrielle et l'approfondissement de nos partenariats européens qui doivent nous permettre une autonomie stratégique.

Une Défense avec un rôle élargi: plus qu'un acteur de sécurité, un véritable levier de promotion sociale et aussi un acteur de l'innovation.

Concernant les questions sur le service d'utilité collective, tout est prêt pour accueillir les premiers candidats en attendant la finalisation de l'arrêté royal.

Je terminerai en réagissant aux récentes déclarations du président français, lesquelles n'ont pas entraîné – vous l'avez vu – de changement de position pour notre Défense. L'envoi de troupes en Ukraine n'est pas à l'ordre du jour. Comme je l'ai dit en introduction, l'appui en matériel létal et non létal se poursuivra en 2024, tout comme notre implication dans les différents modules de formation au profit des forces armées ukrainiennes.

À ce stade, aucune demande officielle française ne nous est parvenue. De plus, les déclarations du président Macron n'ont pas été discutées au sein de l'OTAN, où la position privilégiée reste la désescalade du conflit. Par conséquent, la question de la force de dissuasion qu'engendrerait un tel déploiement hypothétique est prématurée.

Je le répète, la Défense belge continuera à répondre aux demandes ukrainiennes, que ce soit par des dons effectués à partir de ses stocks ou grâce à la mobilisation de notre base industrielle. Le soutien général de la Défense aux forces armées ukrainiennes perdurera aussi longtemps que nécessaire.

02.09 Georges Dallemagne (Les Engagés): Madame la ministre, je vous remercie pour ces informations.

Je dois vous avouer qu'il manque dans votre réponse – et ce n'est pas la première fois que nous avons une telle discussion – une vision stratégique. Vous nous dites que les enseignements se refléteront dans les plans capacitaires des prochains mois. J'aurais aimé connaître les vôtres et savoir quelles leçons nous avons tirées des erreurs que nous avons commises, du fait que nous avons préféré croire Poutine plutôt

De lering die uit de oorlog in Oekraïne getrokken wordt en de Russische dreiging zullen een invloed hebben op de plannen voor capaciteitsontwikkeling van de NAVO-bondgenoten. De bijkomende doelstellingen inzake capaciteitsopbouw voor België zullen binnenkort bekend zijn. De regering heeft overigens beslist om het STAR-plan en de wet houdende de militaire programmering te actualiseren.

De nieuwe dreigingen vereisen een integrale veiligheidsaanpak. Alle betrokken actoren moeten alles in het werk stellen om crisissen in binnen- en buitenland de baas te kunnen. Om strategisch autonoom te zijn, moeten we de krachtlijnen van onze Defensie versterken, waaronder de sociale en maatschappelijke rol die het departement heeft, de defensie-industrie en de Europese partnerschappen. Defensie moet ook als hefboom voor innovatie en sociale promotie fungeren.

In afwachting van het koninklijk besluit is alles klaar om de eerste kandidaten voor de dienst van collectief nut te ontvangen.

De recente uitspraken van president Macron – die ons niets via officiële weg gevraagd heeft – hebben geen invloed gehad op onze standpunten en werden niet besproken in de NAVO, die bij voorkeur de weg van de-escalatie bewandelt. Troepen sturen naar Oekraïne is niet aan de orde. De Belgische Defensie zet haar bijstand in de vorm van materieel en opleiding voort in 2024, en blijft het Oekraïense leger zolang als nodig algemene ondersteuning bieden.

02.09 Georges Dallemagne (Les Engagés): Uw antwoord getuigt nog maar eens van een gebrek aan strategische visie. U zegt dat de lering die getrokken werd vertaald zal worden in de volgende capaciteitsplannen, maar welke lering hebben we getrokken uit onze

que Joe Biden sur l'imminence du conflit, du fait que nous avons traîné les pieds et que notre effort de Défense n'a jamais été placé au niveau auquel il devait se situer pour arrêter ce bain de sang et faire reculer l'armée russe. Vous ne nous dites toujours pas aujourd'hui quel est l'impact sur notre propre sécurité ni en quoi nous devrions accélérer et renforcer notre aide.

J'ai noté vos éléments de langage: vous prétendez que la Belgique maintient ses efforts et continue à faire partie de la coalition et à suivre la situation. Mais ce n'est pas ce que j'attendais comme réponse de la ministre de la Défense belge! Vous auriez dû dire: "Il y a là un enjeu très grave de sécurité et de déstabilisation de notre pays. Nous devons faire plus et mieux, sans attendre le prochain gouvernement." Voilà ce que j'attendais de vous, eu égard à la gravité de la situation. Nous le savons, le temps joue contre nous! Vous auriez dû le dire. Le seul moment où vous avez recouru au terme de "dissuasion", c'est pour préciser que la force de dissuasion ne faisait pas partie, pour l'instant, des plans de l'armée belge. Il est évident qu'il ne faut pas envoyer de militaires sur le terrain, mais le mot "dissuasion" devrait être central dans votre réponse.

Pour ma part, je continue de penser que nous sous-estimons, que vous et votre gouvernement sous-estimez le danger qu'il y a à continuer à faire comme d'habitude, à ignorer à quel point M. Poutine fait peser une menace existentielle sur notre sécurité et celle du monde, raison pour laquelle il faut l'arrêter et lui faire perdre cette guerre. Voilà ce que j'attendais de votre part: qu'il recule effectivement, que l'intégrité territoriale de l'Ukraine soit restaurée, que le droit international soit rétabli en indiquant que la menace nucléaire est intolérable. Or c'est ce que je n'entends pas et c'est ce qui affaiblit notre posture en matière de défense. Si nous ne préparons pas la guerre, nous l'aurons. Si nous n'augmentons pas nos capacités sur le plan de la sécurité, de contingent, de plan STAR et que nous n'injectons pas de ressources supplémentaires en ce domaine, nous préparons le pire. C'est cela qu'il faut savoir et dire aux Belges. J'attendais de votre part enfin de la pédagogie pour expliquer la gravité du moment et rappeler à quoi les Européens font face aujourd'hui. C'est ce que j'attendais de la ministre de la Défense et c'est ce que je n'ai toujours pas obtenu aujourd'hui.

02.10 Denis Ducarme (MR): Monsieur le président, j'écoutais un peu M. Dallemagne. Moi, je veux quand même remercier Mme la ministre, parce que je trouve qu'elle a fait un gros effort pour répondre aux questions techniques.

Nous avons eu de sa part, sur l'ensemble des questions, en tout cas pour ce qui me concerne, beaucoup de précisions sur les États baltes, l'implication de nos F-16. Nous avons eu des précisions importantes aussi sur les leçons à tirer en interne par rapport au début de cette guerre. Nous avons eu aussi, par rapport à la question de l'initiative tchèque, des détails importants.

Tous les ministres ne vont pas nécessairement prendre le temps de répondre avec autant de précision aux questions qui sont posées. Pour cela, je la remercie.

Maintenant, madame la ministre, vous avez fait un rapport. Je ne vous sens pas habitée par le débat. Si je dis cela, c'est parce qu'il est clair – et là, je ne peux que rejoindre M. Dallemagne – qu'on ne sent pas du

foute inschattingen, die ertoe geleid hebben dat we in 2022 liever geloof hechtten aan Poetin dan aan Joe Biden wat het nakende conflict betrof en dat we niet in Defensie geïnvesteerd hebben om het Russische leger een halt toe te roepen?

U zegt dat België zijn inspanningen en zijn deelname aan de coalitie voortzet, maar u had moeten zeggen dat we, gelet op de grote uitdagingen inzake de veiligheid en de destabilisatie van ons land, meer en beter moeten doen zonder te wachten tot er een volgende regering is. U hebt enkel het woord 'afschrikking' gebruikt om te zeggen dat een dergelijke afschrikkingsmacht niet overwogen wordt, terwijl die term centraal zou moeten staan! U en de regering onderschatten het gevaar. Poetin moet de oorlog verliezen opdat de territoriale integriteit van Oekraïne en het internationale recht hersteld kunnen worden. De nucleaire dreiging kan niet getolereerd worden. Indien wij onze veiligheidscapaciteit niet verhogen, moeten we ons op het ergste voorbereiden.

02.10 Denis Ducarme (MR): Ik wil de minister bedanken voor haar antwoorden op de technische vragen. Ze is in detail ingegaan op de situatie van de Baltische landen, de betrokkenheid van onze F-16's, de lessen die we intern kunnen trekken en het Tsjechisch initiatief.

U hebt een verslag opgesteld. Ik heb niet het gevoel dat dit debat u begeistert. We hebben niet het gevoel dat dit ook onze oorlog is.

Via het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie zou men veel dingen in beweging kunnen brengen. Op 17 januari werd er

tout, dans votre réponse, que cette guerre est aussi la nôtre.

La présidence belge de l'Union européenne, c'est quand même une force motrice extraordinaire; mais je ne vous ai pas vue, dans le cadre de cette présidence belge. Vous avez indiqué l'inauguration, le 17 janvier, d'une opération commune de cyberdéfense sur le plan européen. Mais je n'ai pas vu, depuis le début de la présidence belge, la ministre de la Défense marquer l'engagement et l'implication de la Belgique – et donc de l'Union européenne puisqu'elle en est présidente – par rapport au conflit ukrainien. Pourtant, c'est notre guerre aussi. C'est notre sécurité qui se joue là-bas; et cela, vous ne le dites pas.

Quand vous donnez une interview, vous indiquez tout de suite, pour rassurer, sans doute, une partie des électeurs: "Tout cela, ce n'est pas de l'argent belge. Ne vous inquiétez pas. C'est de l'argent européen. C'est de l'argent qu'on saisit sur les avoirs russes."

De votre point de vue, on ne pourrait sans doute pas faire autrement. Vous avez donné une réponse intéressante par rapport au remboursement de l'Union européenne. Honnêtement, c'est lent! Je vous rejoins pour dire que c'est lent et que c'est un élément à creuser.

L'élément critique est là. Je ne vous sens pas, à un moment donné, mettre en avant le fait que c'est notre sécurité qui se joue aussi à travers cette guerre. Pourtant, vous l'esquisez en indiquant que le renforcement que vous avez voulu au niveau de la composante cyber est utile dans ce cadre-là. Mais vous ne répondez pas à la question. Vous ne communiquez pas sur le nombre d'attaques que la Belgique a subies au départ de la Russie sur le plan cyber depuis le début de la guerre. Or il est important pour le Parlement d'avoir une réponse précise, claire, transparente à ce propos. Madame la ministre, je vous interpelle ainsi que le gouvernement pour avoir une réponse. Comment la menace cyber au départ de la Russie s'est-elle développée depuis la guerre? C'est un élément sur lequel il me semble utile d'avoir toute la transparence.

Un autre élément sur lequel j'aurais voulu avoir des précisions, c'est le rang de la Belgique en termes de contribution au niveau de l'Ukraine. Comme je vous l'ai dit, selon moi, on est 20e sur 31. Je pense qu'on peut faire mieux. À quel rang est-on en termes de contribution au niveau de l'Ukraine?

Madame la ministre, je vous remercie pour le débat et l'échange, même si je ne retrouve pas la pédagogie de M. Dallemagne qui me semble être un élément important. On a un devoir de pédagogie et je veux reprendre le terme qu'il utilise. Madame la ministre, je ne veux pas vous faire la leçon, je ne me le permettrais évidemment pas. Mais, si on continue dans la totalité à faire penser que c'est de toute façon une guerre comme une autre – et c'est un peu le sentiment que j'ai quand je vous entends –, que cette guerre n'est pas la nôtre et que ce n'est pas notre sécurité, la stabilité, l'avenir des démocraties libérales qui se jouent en Ukraine, on passe évidemment à côté de l'essentiel.

02.11 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, ik zal u niet zoals mijn voorgangers overladen met alle zonden van Israël. U loopt misschien niet voorop in de strijd die we voeren of de slag die we leveren in Oekraïne, maar u bent wel altijd redelijk consequent geweest. De steun is er en België zal zijn verantwoordelijkheid ook in de toekomst

een gezamenlijke Europese operatie op het vlak van cyberverdediging in de steigers gezet. U hebt echter geen blijk gegeven van het engagement van België, en dus van de Europese Unie, in het Oekraïense conflict. Nochtans staat onze veiligheid daar op het spel.

In een interview zegt u, om de kiezers gerust te stellen, dat de inspanningen niet met Belgisch geld, maar met geld dat op de Russische tegoeden in beslag genomen werd gefinancierd zullen worden.

Volgens u was dat de enige mogelijke manier van doen. De terugbetaling door de Europese Unie verloopt inderdaad tergend traag!

In uw betoog stelt u niet voorop dat ook onze veiligheid op het spel staat. U zegt dat de versterking van de Cybercomponent nuttig is. U antwoordt echter niet op de vraag hoeveel cyberaanvallen vanuit Rusland België te verduren heeft gehad sinds het begin van de oorlog. Daarover moet men ons volledige duidelijkheid verschaffen.

België kan op het vlak van zijn bijdrage meer inspanningen leveren. Welke plaats bekleden we in de rangschikking? Volgens mij is het de 20ste op 31.

Zoals de heer Dallemagne zegt, hebben we een pedagogische rol te vervullen. Het gaat in Oekraïne ook om onze veiligheid en de toekomst van de liberale democratieën.

02.11 Theo Francken (N-VA): Le soutien à l'Ukraine est une réalité et la Belgique prendra également ses responsabilités à l'avenir. Pouvons-nous en faire davantage plus

nemen. Kan het meer zijn? Konden we sneller schakelen? Misschien, daarover is discussie mogelijk. Sommige zaken zijn logistiek niet vanzelfsprekend, er moeten bepaalde regels worden gevolgd enzovoort. Ik vind het niet nodig om daarover te prakkiseren.

Ik vind in tegenstelling tot mijn twee voorgangers dat u in het debat wel blijk geeft van moreel leiderschap. U hebt altijd een duidelijke lijn, die van de N-VA, aangehouden. Die lijn zal als grootste partij van dit land duidelijk de onze blijven, wars van communisten. 75 jaar geleden werd de NAVO opgericht om een dam op te werpen tegen het communisme. We staan opnieuw op de vooravond van een doorbraak van het communisme in België, vooral langs Franstalige kant, maar ook in Vlaanderen. Waar zijn we in godsnaam mee bezig? We staan op de vooravond van de doorbraak van extreemrechts in Vlaanderen. Idem dito. Waar zijn we in godsnaam mee bezig? De extremen winnen alle verkiezingen. We hebben Europese verkiezingen die voor de centrumpartijen een slagveld zullen worden. We zullen ons schrap moeten zetten.

De discussie over Oekraïne is *non negociable*. Uiteraard zullen we steun blijven leveren, ongeacht de mening van de communisten daaromtrent; die interesseert me niet. We zullen onze verantwoordelijkheid moeten blijven nemen, vooral gezien de situatie in Amerika, waar het steunpakket maar niet raakt goedgekeurd in het Congres omdat een kleine fractie dat tegenhoudt. Het interesseert me niet wat *white supremacists* en *conspiracy theorists* erover zeggen. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen. De Belgische regering moet daar als kleine partner het voortouw in blijven nemen. Ik heb gehoord dat u dat ook in de toekomst wenst te doen. Dat is hoopvol. Na de verkiezingen zullen we mekaar sowieso tegenkomen, mevrouw de minister. Steun aan Oekraïne, steun aan de NAVO, steun aan het westers bondgenootschap zal een heel belangrijke lijn zijn van het internationale beleid van de volgende regering.

02.12 André Flahaut (PS): Monsieur le président, il m'a été donné hier soir de regarder une émission très intéressante sur Arte consacrée à toute l'histoire de l'OTAN depuis sa création jusqu'à aujourd'hui. On y expliquait la cybersécurité, les défis, ce qui a été dit ou pas à un certain moment, promis, non promis, non respecté par les uns et les autres. Je ne suis pas intervenu parce que j'y ai trouvé beaucoup de réponses aux questions qui ont été posées aujourd'hui. J'invite les membres à aller voir cette émission. Elle en vaut la peine.

02.13 Denis Ducarme (MR): Je remercie le collègue Flahaut parce qu'il est aussi important au Parlement d'avoir des personnes qui nous indiquent les reportages télévisés qui sont utiles à regarder. Je suis beaucoup la chaîne Arte. J'espère qu'il le fera plus souvent.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De inzetbaarheid van de NH90 op het fregat Louise-Marie (F931)" (55041234C)

rapidement? Peut-être, mais cette discussion me semble inutile. La ministre a toujours adopté la ligne claire de la N-VA en la matière. Les élections européennes approchent. Elles seront un champ de bataille pour les partis centristes, au bénéfice de l'extrême gauche et de l'extrême droite, et nous devrons nous battre. Notre soutien à l'Ukraine n'est pas remis en question, quoi qu'en disent ces partis extrémistes ici et aux États-Unis. Nous devons prendre nos responsabilités et le gouvernement belge doit continuer de jouer un rôle moteur en tant que petit partenaire. La volonté de la ministre de poursuivre sur cette voie donne de l'espoir.

02.12 André Flahaut (PS): Gisterenavond werd er op de culturele televisiezender Arte een heel interessante documentaire uitgezonden over de geschiedenis van de NAVO, waarin er uitleg werd gegeven over de cyberbeveiliging, de uitdagingen, de beloften en wat er daarvan al dan niet nagekomen werd door deze of gene lidstaat. Veel vragen kregen er een antwoord. Ik nodig de leden uit om die uitzending te bekijken.

02.13 Denis Ducarme (MR): Ik wil collega Flahaut bedanken voor die uitnodiging. Ik kijk vaak naar Arte en hoop dat hij ons vaker kijktips zal geven.

03 Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'engagement du NH90 à bord de la frégate Louise-Marie (F931)" (55041234C)

03.01 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, in mijn vorige vraag ging het ook al over de NH90. Mijn vraag dateert van begin februari. Ondertussen zijn er al beslissingen genomen door de regering en is de Louise-Marie vertrokken. De vraag zelf is dus wat gedateerd, maar enkele vragen blijven pertinent. We hebben trouwens ook enige duiding gekregen in de bijzondere commissie belast met de Opvolging van de buitenlandse missies, maar de vragen die hier vermeld staan blijven pertinent.

Hoe zit het met de *rules of engagement*? Wat zijn daarover juist de afspraken? Welk akkoord is er binnen de regering omtrent hoe te reageren op aanvallen van doelwitten op land? Tegen welke acties mag het fregat optreden en onder welke voorwaarden? Wat is daarover exact afgesproken?

Welk concreet takenpakket is er vastgelegd voor ons fregat tijdens de begeleiding en de bescherming van de scheepvaart? Welke risico's brengt dit met zich voor de bemanning?

Is er nu een NH90 op het schip aanwezig? Zo niet, waarom is het fregat zonder helikopter vertrokken? Welke gevolgen heeft dit voor de Louise-Marie? Hoe kijkt u daarnaar?

03.02 Minister Ludivine Dedonder: Mijnheer Buysrogge, na eerdere besprekingen binnen de regering en de briefing van de leden van de bijzondere commissie belast met de Opvolging van de buitenlandse missies op 28 februari werd de uiteindelijke beslissing over de Belgische bijdrage aan de operatie Aspides door de ministerraad op 15 maart genomen. De opdracht van het fregat Louise-Marie bestaat erin bij te dragen aan het maritieme toezicht. Het zal ook koopvaardij-schepen begeleiden en beschermen. De inzetregels zijn geënt op dit takenpakket en zijn defensief van aard. Het aanvallen van doelen op land is daarbij niet voorzien, maar het recht op zelfverdediging blijft natuurlijk steeds van toepassing.

Naast de klassieke bewapening van het fregat werden onder meer in nauwe samenwerking met Nederland bijkomende verdedigingssystemen tegen kleine onbemande luchtvaartuigen en onbemande oppervlaktevaartuigen verworven.

Na een grondige analyse werd als gevolg van operationele redenen de inzet van een NH90 aan boord van de Louise-Marie niet weerhouden.

03.03 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, het klopt dat we een toelichting gekregen hebben in de bijzondere commissie belast met de Opvolging van de buitenlandse missies. De exacte details van de *rules of engagement* heb ik alleszins nog niet gezien. U wenste een aantal algemene bepalingen met dit Parlement te delen, maar ik beschik nog altijd niet over de details.

Mevrouw de minister, u zegt dat er als gevolg van operationele redenen geen NH90 aan boord is. Dat is natuurlijk een gemiste kans. Uit

03.01 Peter Buysrogge (N-VA): Depuis le dépôt de ma question, début février, plusieurs décisions ont déjà été prises et la frégate Louise-Marie est déjà partie.

Quels sont les accords en ce qui concerne les règles d'engagement? Contre quelles actions la frégate est-elle autorisée à intervenir et sous quelles conditions? Quelles sont précisément les missions à réaliser dans le cadre de l'accompagnement et de la protection de navires? Quels sont les risques encourus par l'équipage? Un NH90 se trouve-t-il à bord du navire?

03.02 Ludivine Dedonder, ministre: Le 15 mars 2024, le Conseil des ministres a décidé de participer à l'opération Aspides. La frégate Louise-Marie, qui assure la surveillance maritime, protégera et accompagnera les navires marchands. Les règles d'engagement sont défensives, elles n'incluent pas l'attaque de cibles sur terre, mais le droit à la légitime défense est évidemment d'application. Outre l'armement classique, des systèmes de défense supplémentaires contre les aéronefs et les appareils de surface de petite taille et sans pilote ont été acquis en collaboration avec les Pays-Bas. Après une analyse approfondie, il a été décidé que le déploiement d'un NH90 à bord de la frégate Louise-Marie n'était pas nécessaire.

03.03 Peter Buysrogge (N-VA): Nous ne disposons plus que d'un seul hélicoptère NH90 opérationnel. N'y avait-il tout simplement aucun hélicoptère disponible pour être déployé à bord de la frégate Louise-Marie? Voilà qui doit nous inciter à nous poser des questions.

mijn vorige vraag bleek nog dat we maar over één toestel beschikken dat kan worden ingezet in het kader van search and rescue. Betekent dit dat er gewoon geen NH90-toestel beschikbaar was? Is dat de operationele reden? Was er geen volwaardig inzetbaar helikoptertoestel? Indien dat het geval is, moeten we ons daar toch vragen bij stellen. In uw eerdere antwoord zei u immers dat de staf bezig is met het grondig onder de loep nemen van de helikoptervloot. We moeten dus een versnelling hoger schakelen zodat de bemanning kan beschikken over volwaardige toestellen om in te zetten in het buitenland.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Vraag van Annick Ponthier aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het voorstel voor Europese Defensieobligaties" (55041477C)

04 Question de Annick Ponthier à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La proposition concernant les obligations européennes pour la Défense" (55041477C)

04.01 Annick Ponthier (VB): Mevrouw de minister, het defensiebudget in het algemeen en de versterking van de defensie-industrie op Europees niveau hebben al veel inkt doen vloeien. Onlangs heeft onze eerste minister verklaard voorstander te zijn van gemeenschappelijke Europese defensieobligaties of -leningen om investeringen in de Europese defensie te faciliteren. Hij ziet dat als een mogelijke accelerator om onze defensie-industrie – in eerste instantie op Europees vlak, vermoed ik, maar ook op nationaal vlak – te versterken.

Bij Europese obligaties gaat het uiteraard om gemeenschappelijk Europees schuld papier. De discussie daarover is niet nieuw, aangezien er bij het NextGenerationEU-herstelplan ook al sprake was van zogeheten eurobonds. Daarbij werden de uitgaven ter ondersteuning van de economie tijdens de coronacrisis voor de gezamenlijke EU-rekening genomen. Toen al was er veel consternatie over het concept van gezamenlijk schuld papier. Begrotingszuinige landen als Nederland en Duitsland waren toen zeer kritisch, terwijl landen met minder begrotingsdiscipline als Spanje of Italië voorstander waren.

Wat is uw persoonlijk standpunt als minister van Defensie omtrent Europese defensieobligaties?

Kunt u meer uitleg geven over het gemeenschappelijk regeringsstandpunt dat op de veiligheidsconferentie van München eind februari verwoord werd?

Is er al meer bekend over de modaliteiten van de obligaties? Over hoeveel geld zal het gaan? Hoe zullen de rentevoeten worden berekend en hoeveel zullen zij bedragen? Wat voor aankopen zullen idealiter met die obligaties worden gedaan? Hoe zal men de defensie-industrie actief betrekken? Welke bedrijven en concerns zullen worden aangesproken?

Is er ook rekening gehouden met de op de Europese bankenfederaties toepasselijke duurzaamheidslabels, waardoor leningen voor de defensie-industrie worden bemoeilijkt? Zijn er op dat vlak hervormingen op komst?

Wat vindt u van het voorstel van EU-commissaris Breton om een Europees defensiefonds ter waarde van 100 miljard euro op te richten?

Notre équipage doit pouvoir compter sur des appareils pleinement opérationnels en cas de déploiement à l'étranger.

04.01 Annick Ponthier (VB): Le premier ministre a déclaré récemment qu'il était favorable à l'émission d'obligations ou d'emprunts communs en matière de défense, à l'échelle de l'UE, en vue de faciliter les investissements dans la défense européenne. Il y voit un moyen potentiel d'encourager le renforcement de notre industrie de défense européenne, et je suppose, nationale.

Quel est l'avis de la ministre à ce sujet? Peut-elle donner des précisions sur la position commune défendue par le gouvernement lors de la conférence de sécurité qui s'est déroulée fin février à Munich? En sait-on déjà davantage sur les modalités de ces obligations? De quels détails disposons-nous à ce sujet? Les labels de durabilité applicables aux fédérations bancaires européennes, qui rendent difficiles les emprunts pour l'industrie de la défense, ont-ils déjà été réexaminés? Quelle est la position de la ministre concernant la proposition faite par M. Breton, commissaire européen, de créer un fonds de défense européen d'une valeur de 100 milliards d'euros?

04.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mevrouw Ponthier, de uitgifte van Europese defensieobligaties is een van de vele ideeën op Europees niveau om de Europese defensie en de technologische basis te versterken. De versterking van de Europese defensie-industrie en de opschaling van de productie van defensiemateriaal vergen immers verdere investeringen.

Het standpunt betreffende de Europese defensieobligaties dat op de Veiligheidsconferentie van München werd verwoord, werd gecoördineerd door de FOD Buitenlandse Zaken. Er lopen momenteel geen officiële discussies betreffende het voorstel om Europese defensieobligaties uit te geven. Daarom is er op dit ogenblik geen informatie beschikbaar over de praktische uitvoering van dat voorstel. In ieder geval zou de verwezenlijking ervan nadere onderhandelingen vereisen op Belgisch en Europees niveau, alsook een engagement van alle EU-lidstaten om de Europese defensiepijler te versterken. Er wordt wel van gedachten gewisseld over de bredere problematiek van toegang tot financiering van de defensie-industrie en over het gebruik van duurzaamheidslabels door financiële dienstverleners.

Wat de logistieke keten en het aankoopbeleid betreft, moeten we een grotere veerkracht van de toeleveringsketen en tegelijkertijd de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen bij de leveranciers van Defensie nastreven. Voor vragen over de financieringsmogelijkheden moet ik u doorverwijzen naar de minister van Financiën.

Het voorstel van Eurocommissaris Breton met betrekking tot het Europees defensiefonds in het kader van de Europese meerjarenbegroting 2028-2034 concretiseert zijn persoonlijk standpunt en is geen officieel voorstel van de Europese Commissie. Er is nog geen bijkomende informatie hierover. Een belangrijke financiële injectie in de volgende Europese meerjarenbegroting zou zorgen voor de verdere versterking van de European Defence Technological and Industrial Base. De Belgische regering steunt een sterkere Europese basis, die op zich een versterking van de nationale technologische en industriële basis voor Defensie is.

04.03 **Annick Ponthier** (VB): Mevrouw de minister, dank u voor uw antwoord.

Ik concludeer eruit dat er momenteel nog heel wat losse eindjes zijn en dat er nog niet veel concreets voorligt, ook niet op Europees vlak. Het

04.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: C'est l'une des idées pour renforcer la défense européenne et la base technologique, dès lors que des investissements supplémentaires sont nécessaires pour augmenter les capacités de production. La position sur les euro-obligations en matière de défense, telle qu'elle a été exprimée lors de la conférence de Munich sur la sécurité, a été coordonnée par le SPF Affaires étrangères. Aucune concertation officielle n'est organisée à ce sujet pour le moment, ce qui explique le manque d'informations sur une mise en œuvre pratique pour le moment. Celle-ci nécessiterait en tout état de cause des négociations aux niveaux belge et européen, ainsi qu'un engagement de tous les États membres de l'UE à renforcer le pilier européen de la défense.

L'accès de l'industrie de la défense au financement et l'utilisation de labels de durabilité par les prestataires de services financiers sont à l'étude. Nous devons chercher à accroître la résilience de la chaîne d'approvisionnement et à réduire les émissions de gaz à effet de serre des fournisseurs. Pour les questions relatives aux options de financement, je vous renvoie au ministre des Finances.

La proposition du commissaire Thierry Breton relative au Fonds européen de défense est un point de vue personnel et non une proposition officielle de la Commission. Aucune information supplémentaire n'a été fournie à ce sujet. Une injection financière importante renforcerait la base industrielle et technologique de la défense européenne. Le gouvernement belge soutient ce renforcement de la base européenne.

04.03 **Annick Ponthier** (VB): Il n'y a guère d'éléments concrets pour l'instant, à l'échelon européen non plus. Notre industrie de la défense a besoin d'un soutien de taille. La

zit allemaal nog in de onderhandelingsfase.

Onze defensie-industrie heeft veel steun nodig. Op welke manier wij die zullen verlenen, daar is men nog niet aan uit. Ook op Europees niveau leven er ter zake verschillende standpunten en circuleren er sterke voorstellen, ook al rijzen er toch enige bezorgdheden over de praktische uitvoering ervan. Het debat moet dus zeker worden uitgediept, nu en in de volgende legislatuur.

Ik dank u alvast voor de stand van zaken.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

forme que prendra ce soutien n'a pas encore été arrêtée. Cette question devra faire l'objet de débats plus approfondis.

05 Vraag van Kris Verduyckt aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Een mogelijke samenwerking met het EK Oriëntering 2025 in België" (55041490C)

05 Question de Kris Verduyckt à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Une possible collaboration avec le CE de course d'orientation 2025 en Belgique" (55041490C)

05.01 Kris Verduyckt (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn mondelinge vraag.

Geachte mevrouw de minister, als er één sport is, die vaak gelinkt wordt met defensie is het wel oriëntering of orientatielopen. Niet alleen omdat de sport ook binnen defensie stevig beoefend wordt met zelfs een militaire kalender maar ook in bijvoorbeeld het TV-programma Kamp Waes kwam deze sportieve uitdaging fel onder de aandacht.

Sinds 1966 vinden er wereldkampioenschappen (WOC) plaats en sinds 1962 ook Europese kampioenschappen (EOC). Nog nooit vond één van deze competities plaats in ons land. Daar komt in 2025 gelukkig verandering in met de komst van de urban EOC 2025. Dat Europese kampioenschap zal de drie sprintdisciplines voor mannen en vrouwen organiseren in enkele Vlaamse steden met Hasselt als belangrijkste event-locatie.

Dit kampioenschap is ook een unieke kans voor defensie om zich te tonen. Dat blijkt ook de mening te zijn van andere legers, leer ik uit vorige organisaties. Zo was er op EOC 2023 in het Italiaanse Verona en ook op de WOC 2023 in Zwitserland een duidelijk logistieke en personele samenwerking met defensie. In Zwitserland ging het over 40 militairen die negen dag lang hielpen met de opbouw, het transport en de veiligheid van het evenement.

Ook in ons land kijkt de organisatie naar een samenwerking met defensie maar kreeg tot nog toe geen zicht daarop. Het is voor hen ook absoluut niet duidelijk op welke wijze een aanvraag daartoe tot zo'n samenwerking kan leiden. Op de website van defensie is dit ook niet aangegeven en geen enkel contact leidde tot een concreet gesprek.

Mijn vragen:

1) Is de minister ook van mening dat defensie in een sportief topsport-evenement als dit Europees Kampioenschap moeten kunnen engageren? Welke vormen van samenwerking moeten mogelijk zijn?

2) Op welke wijze dient een organisatie een dossier aan te maken tot aanvraag van een dergelijke samenwerking en vooral op welke manier kan zij zich best richten tot defensie? Is hiervoor een dienst bevoegd?

05.01 Kris Verduyckt (Vooruit):

La course d'orientation est un sport qui est également pratiqué de manière intensive au sein de la Défense. En 2025, notre pays organisera pour la première fois le Championnat d'Europe de course d'orientation (EOC) à Hasselt. Pour la Défense, ce championnat est une occasion unique de montrer ce dont elle est capable. Dans d'autres pays également, la Défense a collaboré avec les organisateurs de l'EOC.

Comment les organisateurs de l'EOC en Belgique doivent-ils s'y prendre pour introduire une demande de collaboration?

05.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Verduyckt, de militaire relevantie van de oriëntatiesport, een combinatie van lopen op alle terreinen en kaartlezen, is duidelijk. Binnen Defensie wordt die sport regelmatig beoefend. Defensie neemt tevens deel aan het jaarlijks militair kampioenschap, georganiseerd door het Conseil international du sport militaire.

Een samenwerking tussen Defensie en een derde voor de organisatie van een evenement kan tot stand komen op vraag van de derde, als een prestatie voor derden of op initiatief van Defensie. De derde kan een aanvraag voor steun van Defensie indienen bij de dienst CHOD Prestaties voor derden. De Defensiestaf voert vervolgens een opportuniteits- en haalbaarheidsanalyse uit om te bepalen welke middelen van Defensie, personeel, materieel of infrastructuur, ter beschikking kunnen worden gesteld om volledig of gedeeltelijk tegemoet te komen aan de gevraagde steun. De aanvrager wordt daarna geïnformeerd over de modaliteiten van de eventuele steun, inclusief de aangerekende kosten.

De Defensiestaf heeft de aanvraag ondertussen ontvangen en de analyse daarvan is bezig.

05.03 **Kris Verduyckt** (Vooruit): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord en de informatie.

Vanop deze stoel kan ik alleen mijn steun uitdrukken voor een eventuele samenwerking. Voor het wereldkampioenschap in Zwitserland en vorige edities van het Europees kampioenschap in Italië was Defensie een samenwerking aangegaan in het kader van die evenementen. Ik ken geen enkele sport die dicht bij Defensie staat dan oriëntatielopen, dus ik denk dat er voor beide partijen winst in zit.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 **Samengevoegde vragen van**

- **Annick Ponthier** aan **Ludivine Dedonder** (Defensie) over "Het incident in Noorwegen" (55041513C)
- **Guillaume Defossé** aan **Ludivine Dedonder** (Defensie) over "De vier Belgische militairen die beschuldigd worden van geweldpleging in Noorwegen" (55041636C)

06 **Questions jointes de**

- **Annick Ponthier** à **Ludivine Dedonder** (Défense) sur "L'incident survenu en Norvège" (55041513C)
- **Guillaume Defossé** à **Ludivine Dedonder** (Défense) sur "Les quatre militaires belges accusés de violences en Norvège" (55041636C)

06.01 **Annick Ponthier** (VB): Mevrouw de minister, wij hadden onlangs in de commissie een gedachtewisseling over de gebeurtenissen in Amay en over het normen- en waardenkader bij Defensie dat her en der toch barsten lijkt te vertonen en aandacht vraagt.

In Noorwegen heeft zich op zaterdagavond 17 februari een incident voorgedaan tussen Belgische militairen en de lokale Noorse bevolking. Het zou gaan om een vechtpartij waarvan de aanleiding nog onduidelijk is en waarbij minstens een gewonde viel die naar het hospitaal van Molde is gebracht. Volgens het Noorse hoofdkwartier van Defensie wordt de zaak behandeld door zowel onze militaire politie als de Noorse politie en strijdkrachten.

05.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: La pertinence militaire de la course d'orientation, qui combine la course sur tous les terrains et la lecture de cartes, est claire. Au sein de la Défense, ce sport est pratiqué régulièrement et la Défense participe également au championnat militaire annuel. La Défense et une tierce partie peuvent collaborer lorsqu'une demande est introduite auprès du service "Prestations pour tiers". L'état-major de la Défense réalise ensuite une analyse d'opportunité et de faisabilité pour déterminer les moyens à mettre en œuvre. Il a entre-temps reçu la demande et l'analyse est en cours.

05.03 **Kris Verduyckt** (Vooruit): Je ne connais aucun sport qui se rapproche autant de la Défense. Une collaboration bénéficierait aux deux parties.

06.01 **Annick Ponthier** (VB): Le 17 février 2024, des militaires belges ont été impliqués dans une bagarre en Norvège. L'affaire serait traitée par la police militaire belge et la police norvégienne.

Quelles étaient les circonstances précises? Les militaires portaient-ils l'uniforme? Se sont-ils déjà vu infliger des sanctions ou quelles sanctions encourent-ils? Quelles

Mevrouw de minister, we hebben dit al kort aangeraakt bij de bespreking van de incidenten in Amay, maar ik zou toch graag meer informatie krijgen over de precieze omstandigheden waarin dat incident zich voordeed.

Wat was de aanleiding? Waren de militairen op dat moment in hun hoedanigheid als militair en in uniform? Welke sancties hebben de militairen ondergaan of dreigen zij nog te zullen ondergaan ten gevolge van hun gedrag ter plaatse?

De training is ondertussen afgelopen, maar heeft dit incident een impact gehad op het afwickelen van de militaire oefening ter plaatse?

Kunt u dus een stand van zaken geven van alles wat er is gebeurd op het moment van het incident, maar zeker ook nadien?

06.02 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Monsieur le président, madame la ministre, je me réfère au texte de ma question tout en précisant que je m'interroge aussi sur le cadre de valeur de la Défense et sur la façon dont il est respecté par certains des militaires qui la composent.

Madame la ministre, la presse se faisait écho la semaine dernière d'un incident impliquant quatre militaires belges. En effet, dans la nuit du 17 au 18 février, plusieurs membres du 2e bataillon de commandos de Flawinne ont, semble-t-il, été impliqués dans une bagarre avec une vingtaine d'autres personnes à la sortie d'un pub en Norvège. Un résident local a été blessé lors de cette bagarre et serait hospitalisé. Quatre militaires belges ont été arrêtés par la police norvégienne avant d'être relâchés.

Ces militaires participaient à l'exercice Arctic Training organisé par le Special Operations Régiment.

Confirmez-vous cet incident? Avez-vous des informations complémentaires quant aux circonstances?

Quelles sont les sanctions auxquelles s'exposent les militaires impliqués?

Quelles sont les conséquences à court terme pour l'activité d'entraînement à laquelle ils participaient?

Si les militaires impliqués à ce stade n'ont pas l'autorisation de quitter le territoire norvégien, quels sont les coûts pour la Défense qui pourraient en découler?

Avez-vous eu un contact avec les autorités et/ou la Défense norvégienne concernant cet incident? Et qu'en ressort-t-il?

D'avance, je vous remercie pour vos réponses.

06.03 Minister Ludivine Dedonder: Geachte leden, het onderzoek naar het incident in Noorwegen dat werd gevoerd door de Noorse autoriteiten, in nauwe coördinatie met het federale parket van België en in aanwezigheid van leden van de militaire politie en agenten van de federale gerechtelijke politie, is afgesloten. De betrokkenen werden geconvoceerd om later dit jaar voor een Noorse rechtbank te verschijnen.

Het incident vond plaats tijdens een vrije periode en staat los van de eigenlijke militaire trainingsactiviteiten. De militairen waren op het moment van het incident niet in militaire kledij.

ont été les conséquences sur l'entraînement en Norvège?

06.02 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): *Volgens de pers waren er vier leden van het 2e Bataljon Commando's uit Flawinne op 17 februari betrokken bij een gevecht buiten een café in Noorwegen. Een buurtbewoner zou in het ziekenhuis opgenomen zijn. De Belgische militairen, die deelnamen aan de oefening Arctic Training, die door het Special Operations Regiment georganiseerd werd, werden gearresteerd en later vrijgelaten.*

Kunt u het incident bevestigen? Hebt u informatie over de omstandigheden? Welke sancties riskeren ze? Wat zijn de gevolgen voor de training waaraan ze deelnamen? Als de betrokken militairen geen toestemming hebben om het Noors grondgebied te verlaten, welke kosten brengt dit dan met zich mee voor Defensie? Hebt u contact gehad met de Noorse autoriteiten?

06.03 Ludivine Dedonder, ministre: L'enquête a été menée par les autorités norvégiennes en collaboration avec le parquet fédéral belge et en présence de membres de la police militaire et de la police judiciaire fédérale. L'enquête a été clôturée. Les personnes concernées devront comparaître devant un tribunal norvégien plus tard

In het kader van het geheim van het onderzoek kan ik voorlopig geen verdere details vrijgeven. Het is voorbarig om over sancties te spreken. Indien strafbare feiten worden bewezen, kan een rechtbank een strafrechtelijke veroordeling met strafmaat uitspreken. Daarnaast behoort binnen Defensie het opleggen van tuchtmaatregelen tot de mogelijkheden.

dans l'année. L'incident s'est produit pendant le temps libre des militaires, qui ne portaient donc pas l'uniforme. S'il est prouvé que des faits punissables ont été commis, les militaires peuvent être condamnés par le tribunal. Par ailleurs, la Défense peut prendre des mesures disciplinaires.

L'incident n'a pas eu d'impact sur le déroulement de l'exercice. Toutes les activités ont pu se dérouler comme prévu. En revanche, les militaires concernés ont été tenus à l'isolement à la demande des autorités norvégiennes. À la fin de l'exercice, le personnel impliqué dans ce regrettable incident est rentré en Belgique avec le reste du détachement. Il n'y a donc pas de coût supplémentaire à prendre en considération. Vu que l'incident a été traité et investigué immédiatement par les instances policières et judiciaires, il n'y a pas eu de contact spécifique au niveau ministériel.

De oefening is in normale omstandigheden verlopen, maar op verzoek van de Noorse overheid werden de militairen in afzondering gehouden. Op het einde is het voltallige detachement naar ons land teruggekeerd. Bijkomende kosten zijn er dus niet geweest. Aangezien het incident onverwijld aangepakt werd, hebben er geen ministeriële contacten plaatsgevonden.

06.04 Annick Ponthier (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

06.05 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Madame la ministre, je vous remercie.

J'en conclus donc que ce sont bien les militaires eux-mêmes qui prendront en charge leur déplacement jusqu'en Norvège pour comparaître devant la justice norvégienne.

06.05 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Ik maak hieruit op dat de militairen zelf hun verplaatsingskosten zullen betalen om in Noorwegen voor de rechtbank te verschijnen.

06.06 Ludivine Dedonder, ministre: (...)

06.06 Minister Ludivine Dedonder: Hun vakbond zal instaan voor die kosten.

06.07 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): C'est leur syndicat qui prendra cela en charge? D'accord, nous le notons. C'est intéressant.

06.07 Guillaume Defossé (Ecolo-Groen): Dat is interessant.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 55041611C van de heer De Vuyst wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

07 Samengevoegde vragen van

- Steven De Vuyst aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De stijging van de defensie-uitgaven naar 2 % van het bbp" (55041634C)
- Denis Ducarme aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het percentage van het Belgische bbp dat aan defensie wordt uitgegeven" (55041655C)
- Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De stijging van de defensie-uitgaven naar 2 % van het bbp" (55041683C)

07 Questions jointes de

- Steven De Vuyst à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'augmentation à 2 % du PIB des dépenses en matière de défense" (55041634C)
- Denis Ducarme à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La part du PIB belge consacrée au budget de la Défense" (55041655C)
- Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'augmentation à 2 % du PIB des dépenses en matière de défense" (55041683C)

07.01 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik wil nog even terugkomen op de 2 %-discussie.

Mevrouw de minister, de eerste minister van dit land heeft op internationale fora verklaard dat het noodzakelijk is om die 2 % effectief versneld te halen of te bereiken. Die verklaring is evident. Elk land heeft na de brutale invasie van Rusland in Oekraïne geschakeld, elk westers land heeft zijn defensie-inspanningen verhoogd. Al bijna 22 van de 32 landen halen die 2 %. Dat aantal zal nog verder stijgen.

Binnenkort is er de NAVO-top in Washington, waar er over de *pledges* zal worden gepraat. Ik heb ook begrepen dat de *secretary of state*, Antony Blinken, vandaag Hadja Lahbib, onze minister van Buitenlandse Zaken, ontmoet.

Mevrouw de minister, zal Hadja Lahbib Blinken melden dat wij die 2 % versneld zullen halen? Zal de eerste minister met een engagement naar de top in Washington in juli 2024 gaan? Hoe moet een en ander juist worden geïnterpreteerd? Wat zal België doen?

De eerste minister maakt verklaringen over die verhoging op internationale fora. Is dat beraadslaagd met u? Is daarover een gesprek geweest met u? Graag kreeg ik enige toelichting.

07.02 Minister Ludivine Dedonder: Mijnheer Francken, u bevraagt mij opnieuw over dit onderwerp, ook al hebben wij deze legislatuur al herhaaldelijk de gelegenheid gehad om hierop in te gaan.

Zoals u weet, garanderen het STAR-plan en de militaire programmatiek een investeringsenveloppe van bijna 11,2 miljard euro. In combinatie met de evolutie van de basisenveloppe van het STAR-plan betekent dit een groei van de defensiebegroting tot 1,55 % van het bbp tegen 2030. Bovendien heeft de huidige regering een groeitraject goedgekeurd dat erop gericht is om de defensie-inspanningen in de periode 2031-2035 te verhogen teneinde zo 2 % van het bbp te bereiken. In dit stadium blijft deze beslissing nog steeds geldig en wordt ze niet heroverwogen binnen de regering. Vandaag hoor ik zelfs oproepen tot hogere defensie-uitgaven.

Je ne peux m'empêcher de relever une certaine forme d'incohérence auprès des mêmes personnes qui demandent des coupes budgétaires ou auprès de ceux qui ont eu la possibilité d'atteindre ces 2 % et qui ne l'ont pas fait quand ils étaient aux responsabilités, malgré l'invasion de l'Ukraine qui avait déjà eu lieu, malgré l'annexion d'une partie de son territoire, et malgré les engagements pris à l'égard de l'OTAN pour 2024.

Depuis le début de mon mandat, j'ai toujours été attentive à présenter un plan cohérent, permettant au département de la Défense de croître de manière équilibrée, tant en termes de personnel qu'en termes de capacité et d'équipement, avec une trajectoire de croissance budgétaire approuvée par l'ensemble du gouvernement. Accélérer la trajectoire de croissance budgétaire peut certainement être discuté, plus que probablement lors de la constitution du prochain gouvernement. Mais certainement pas aux dépens, comme je peux l'entendre, de la sécurité sociale ou d'autres départements qui ont déjà subi des économies.

07.01 Theo Francken (N-VA): Un nombre croissant de pays de l'OTAN atteignent la norme des 2 % applicable aux dépenses en matière de défense. Le premier ministre a déclaré dans le cadre de forums internationaux qu'il était nécessaire d'accélérer les efforts en vue d'atteindre cette norme.

Mme Lahbib va-t-elle faire savoir aujourd'hui à M. Blinken, secrétaire d'État des États-Unis, que nous allons atteindre plus rapidement les 2 %? Le premier ministre va-t-il prendre un engagement en la matière à Washington, en juillet 2024? Ce point a-t-il fait l'objet de délibérations au sein du gouvernement?

07.02 Ludivine Dedonder, ministre: Le budget de la Défense augmentera jusqu'à atteindre 1,55 % du PIB d'ici 2030. Le gouvernement a approuvé une trajectoire de croissance qui vise à renforcer les efforts en matière de défense entre 2031 et 2035, afin de parvenir ainsi à 2 % du PIB. À ce stade, cette décision est toujours d'application et ne sera pas reconsidérée au sein du gouvernement.

Ik bespeur enige incoherentie bij degenen die vragen om in de begroting te snoeien of die de mogelijkheid hadden om die 2 % van het bbp te bereiken maar dat niet gedaan hebben toen ze ervoor bevoegd waren, ondanks de inval in Oekraïne die destijds al een feit was en de verbintenissen die in de schoot van de NAVO aangegaan werden voor 2024.

Van bij mijn aantreden sta ik een coherent plan voor, dat de departementen van Defensie in staat moet stellen om op een evenwichtige manier te groeien, zowel op het vlak van personeel als op het vlak

Sous cette législature le budget de la Défense aura presque doublé, et ce, malgré les contraintes budgétaires, malgré les crises successives, et les nombreuses urgences sociales, sanitaires, énergétiques ou sécuritaires. Jamais un gouvernement n'aura autant investi en matière de défense depuis trente ans. Cette législature se clôturera avec quatre augmentations consécutives substantielles, avec un effort de défense, pour l'année 2024, estimé à 7,045 milliards, incluant le budget de défense pour un montant de 5,689 milliards, ce qui nous amène à 1,25 % du PIB en 2024. Nous respectons ainsi notre engagement du *halt any decline* à l'égard des partenaires de l'OTAN.

Puisque nous sommes à l'heure du bilan, ce gouvernement aura investi, de manière cumulée, en quatre ans, plus de 22 milliards et 660 millions d'euros dans la Défense. Le gouvernement précédent avait investi à peine 13 milliards pour cinq ans.

Nog nooit heeft een regering zoveel geïnvesteerd in de paraatheid van onze Defensie, via de toekenning van een bijkomende enveloppe van 1 miljard euro.

Het plan dat de regering heeft goedgekeurd na de tweede invasie in Oekraïne door Rusland omvat een omvangrijk luik voor het versterken van onze paraatheid, het aanvullen van munitievoorraden, het verbeteren van de beschikbaarheid van wapensystemen, en voor meer uitrusting voor onze soldaten en de infrastructuur.

Naast deze heropbouw, uitgevoerd in combinatie met de inzet bij de rest van de internationale crisissen in Azië, het Midden-Oosten en Afrika, hebben wij militaire hulp verleend aan Oekraïne. Dit jaar loopt die hulp op tot bijna 1 miljard euro.

Cette trajectoire de croissance budgétaire aura, assurément, marqué cette législature, qui aura été celle de la reconstruction et de l'inversion de toutes les tendances, que ce soit au niveau du budget – qui a presque doublé –, au niveau du personnel – qui a cessé d'être la variable d'ajustement et qui aura été revalorisé, pour la première fois depuis vingt ans – et au niveau de la stratégie industrielle, avec un nouveau rôle moteur pour la Défense dans le domaine de l'innovation et un budget inédit de 1,8 milliard d'euros.

Jamais un gouvernement n'aura donné un rôle aussi large à la Défense. Plus qu'un acteur de sécurité, un acteur social, pourvoyeur d'emplois, vecteur de promotion sociale avec un ancrage dans la société, pour la société, au travers de partenariats inédits dans de nombreux domaines qui vont de la formation au développement technologique au renforcement de notre savoir-faire industriel.

van capaciteit en uitrusting. Een versnelling van de budgettaire groei kan met de volgende regering besproken worden.

In deze zittingsperiode heeft Defensie haar budget ei zo na zien verdubbelen. In dertig jaar tijd heeft geen enkele regering zoveel in het departement geïnvesteerd. De defensie-inspanningen in 2024 worden geraamd op 7,045 miljard euro, met inbegrip van het budget van 5,689 miljard, wat ons brengt bij 1,25 % van het bbp. Zo nemen wij ons NAVO-engagement inzake *halt any decline* in acht.

In vier jaar tijd zal deze regering ruim 22,6 miljard euro in Defensie geïnvesteerd hebben. De vorige regering investeerde 13 miljard euro in vijf jaar tijd.

Après la seconde invasion de l'Ukraine par la Russie, le gouvernement a investi 1 milliard d'euros supplémentaire dans la préparation de la Défense. Nous avons notamment approuvé un plan pour compléter les stocks de munitions, améliorer la disponibilité de nos systèmes d'armement et mieux équiper nos soldats et nos infrastructures. En plus de l'aide fournie à l'Ukraine, qui équivaut à près d'un milliard d'euros cette année, la Défense continue de s'engager dans la résolution d'autres crises internationales en Asie, au Moyen-Orient et en Afrique.

Dat groeipad – met een budget dat nagenoeg verdubbeld werd – heeft deze legislatuur gekenmerkt. Het personeel is geen variabele meer om de begroting sluitend te maken en kreeg een loonsverhoging, voor het eerst in 20 jaar. Defensie is een nieuwe drijvende kracht op het gebied van innovatie. Defensie speelt niet alleen een rol op het gebied van veiligheid, maar is ook een banenmotor, een motor voor sociale promotie en neemt deel aan tal van innovatieve partnerschappen in uiteenlopende domeinen.

Zoals wij vandaag zien, zijn de behoeften van diensten van de federale staat enorm: om de drugshandel te bestrijden, om de veiligheid en de gezondheid van onze bevolking te waarborgen, maar ook om de koopkracht van onze medeburgers te beschermen.

Je refuse d'opposer la sécurité à la sécurité sociale. Nous devons juste admettre que nos services publics, tous nos services publics, n'ont pas suffisamment de moyens pour répondre aux urgences de notre époque. Je pose donc la question: pourquoi certains ne l'ont-ils pas fait avant?

La reconstruction du département de la Défense vaut plus que quelques slogans lancés en campagne électorale. Elle nécessite un plan cohérent, qui prenne en compte toutes les dimensions de développement capacitaire, et donc pas uniquement l'achat de nouveaux équipements, mais aussi le recrutement du personnel, sa formation, ainsi que des infrastructures suffisamment modernes et en bon état pour fonctionner de manière efficace, tout en tenant compte du bien-être du personnel.

Domage que certains collègues ne soient plus là, ils auraient vu que j'étais "habitée"!

07.03 Theo Francken (N-VA): Met alle respect, u zegt driemaal dat er geen populisme mag zijn en geen campagneslogans, maar de 2 %-discussie is een engagement dat werd aangegaan door uw toenmalige eerste minister Elio Di Rupo, in 2014. U zegt dat we dat ook vroeger hadden kunnen doen. Wie heeft op Defensie bespaard? De laatste 30 jaar zijn de grootste besparingen door uw partij, de PS, doorgevoerd, onder leiding van boegbeelden zoals Laurette Onkelinx. U bent dat engagement aangegaan, uw eigen partijleider is dat gedaan.

U weet dat elke regering in het Westen na de invasie van Rusland in Oekraïne twee jaar geleden haar budgetten heeft verhoogd, behalve België. U weet dat. U refereert aan de toestand op de Krim in 2014, maar de urgentie was toen niet even tastbaar als nu. Nu gaat het om een volledige oorlog op Europees grondgebied en u weigert uw verantwoordelijkheid te nemen. Die verantwoordelijkheid zal genomen moeten worden, want het idee dat we een *free rider* zijn en internationaal dermate desolidair kunnen blijven, is totaal onverkoopbaar en zal niet door de internationale partners worden aanvaard.

Als u in uw regeerakkoord schrijft dat wij het gemiddelde van de niet-nucleaire Europese partners moeten halen, dan bedraagt dat dit jaar 2 %. Dat staat in uw regeerakkoord; ik heb dat akkoord niet opgesteld, u wel. U gaat onder de lat van uw eigen regeerakkoord. Iedereen heeft extra budget voor defensie op tafel gelegd, behalve België. Dat is onverantwoord.

Ik begrijp de eerste minister dat hij inziet dat hij geen eerste minister meer zal worden behorend tot een partij met slechts vijf Kamerzetels. In dit land is natuurlijk niets onmogelijk. Die man wil eerste minister worden, maar dat zal niet lukken, dus ambieert hij een internationale topjob. Daarvoor moet hij geloofwaardig zijn. Aangezien defensie dermate belangrijk is in de internationale discussies, moet men als land

Les services de l'État fédéral ont actuellement d'énormes besoins pour pouvoir lutter contre le trafic de drogue, assurer la sécurité et la santé de notre population et protéger le pouvoir d'achat de nos concitoyens.

Ik weiger om de veiligheid tegenover de sociale zekerheid te stellen. Al onze overheidsdiensten kampen met een tekort aan middelen. Waarom hebben sommigen dat niet eerder toegegeven? De heropbouw van Defensie verdient beter dan alleen maar enkele verkiezingsslogans. Hiervoor is een samenhangend plan noodzakelijk, dat voorziet in de aankoop van uitrusting, de aanwerving en de opleiding van personeel, en de modernisering van de infrastructuur.

07.03 Theo Francken (N-VA): En 2014, déjà, Elio Di Rupo s'était engagé à consacrer 2 % du PIB à la Défense. C'est pourtant le PS qui a le plus réduit les dépenses dans ce domaine au cours des 30 dernières années.

Après l'invasion de l'Ukraine par la Russie, tous les gouvernements occidentaux ont augmenté leurs budgets de défense, sauf la Belgique. Notre pays devra prendre ses responsabilités dès lors que nos partenaires internationaux n'acceptent plus que nous pratiquions le *free riding*. Conformément à l'accord de gouvernement, nous devons atteindre la moyenne des partenaires non nucléaires européens de l'OTAN en matière de dépenses, mais celle-ci atteint déjà 2 % cette année!

Le premier ministre, qui aspire à une haute fonction internationale, ne cessera de répéter que nous devons presser le pas pour atteindre ces 2 %. Il pourra de toute façon dire ce qu'il veut dès lors que le gouvernement sera en charge

die 2 % halen, zo niet geraakt hij niet aan die internationale topjob. Dat is dus bijzonder lastig voor Alexander De Croo.

Hij zegt dat we versneld naar 2 % moeten evolueren. Hij zal dat blijven zeggen. Morgen vieren we 75 jaar NAVO en hij zal dat blijven zeggen. Ik zal hem morgen hier in plenaire naar aanleiding van 75 jaar NAVO ondervragen en hij zal opnieuw zeggen dat we versneld naar 2 % moeten gaan. Waarschijnlijk zal hij dat zelfs in Washington zeggen. In lopende zaken kan hij zeggen wat hij wil, want dan draagt hij toch geen verantwoordelijkheid meer. Alleen maar om zijn blazoen op te poetsen.

Wat zegt u dan? U zegt: "We doen dat niet. Dat is niet nodig. Ik heb genoeg gedaan". Die positie is onverdedigbaar!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 **Samengevoegde vragen van**

- **Kris Verduyckt** aan **Ludivine Dedonder** (Defensie) over "De rules of engagement voor de EU-missie Aspides" (55041669C)

- **Peter Buysrogge** aan **Ludivine Dedonder** (Defensie) over "De missie naar de Rode Zee" (55041687C)

08 **Questions jointes de**

- **Kris Verduyckt** à **Ludivine Dedonder** (Défense) sur "Les règles d'engagement pour la mission européenne Aspides" (55041669C)

- **Peter Buysrogge** à **Ludivine Dedonder** (Défense) sur "La mission en mer Rouge" (55041687C)

08.01 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de minister, deze vraag dateert uit februari, toen wij in de beslissingsfase zaten met betrekking tot die missie Aspides. Sommige vragen in mijn schriftelijke neerslag zijn nu gedateerd. Graag kreeg ik een stand van zaken en wat meer informatie met betrekking tot de *rules of engagement*.

08.02 Peter Buysrogge (N-VA): (...) Graag kreeg ik een gedetailleerder antwoord op de specifieke vragen in mijn schriftelijke neerslag.

08.03 Minister **Ludivine Dedonder**: De EU-missie Aspides startte op 19 februari en heeft tot doel de vrijheid van scheepvaart in de Rode Zee te herstellen. Ongeveer 20 landen hebben de intentie uitgedrukt om deel te nemen aan deze operatie, onder andere Frankrijk, Duitsland, Griekenland en Italië.

De missie wordt geleid door de Griekse admiraal Griparis, vanuit het operationele hoofdkwartier te Larissa in Griekenland, aangevuld met een ingeschepte tactische staf aan boord van een Italiaans schip in de regio zelf.

België zal daarnaast het commando blijven voeren over het militaire deel van de coalitie in operatie EMASoH in de Straat van Hormuz.

Na eerdere besprekingen binnen de regering en de briefing aan de leden van de bijzondere commissie belast met de Opvolging van de buitenlandse missies op 28 februari, werd de Belgische bijdrage aan operatie Aspides op 15 maart door de ministerraad goedgekeurd.

Het fregat Louise-Marie en zijn bemanning, 175 personen, is op 10 maart uit Zeebrugge vertrokken. De aankomst van het fregat in de Rode Zee is gepland in de loop van april. Het fregat zal tijdens zijn

des affaires courantes. Il espère redorer son blason de cette manière. Cependant, la ministre ne cesse d'affirmer que nous n'allons pas le faire, et cette position est indéfendable.

08.01 Kris Verduyckt (Vooruit): J'aimerais savoir où en est la mission Aspides et obtenir plus d'informations sur les règles d'engagement.

08.02 Peter Buysrogge (N-VA): J'aimerais obtenir une réponse écrite détaillée à mes questions.

08.03 Ludivine Dedonder, ministre: La mission Aspides a démarré le 19 février et a pour but de rétablir la liberté de navigation en mer Rouge. Une vingtaine de pays souhaitent prendre part à cette opération. La mission est menée par l'amiral grec Griparis depuis le quartier général de Larissa, en Grèce. Il est appuyé par un état-major tactique embarqué dans la région. Par ailleurs, la Belgique continuera de commander le volet militaire de la coalition dans le cadre de l'opération EMASoH (*European Maritime Awareness in the Strait of Hormuz*).

La frégate Louise-Marie est partie de Zeebrugge le 10 mars. L'arrivée de la frégate en mer Rouge est prévue dans le courant du mois d'avril.

ontplooiing eveneens ingezet worden ten voordele van de operatie EMASoH. De opdracht van de Louise-Marie binnen Aspides omvat het bijdragen aan maritiem toezicht en het begeleiden en beschermen van koopvaardij schepen.

Onder andere in nauwe samenwerking met Nederland werden bijkomende verdedigingssystemen verworven tegen kleine onbemande luchtvaartuigen en onbemande oppervlaktevaartuigen. Daarnaast werden de communicatiemiddelen aan boord van het schip verbeterd.

Voorafgaand aan het vertrek en tijdens de transit naar de Rode Zee wordt de bemanning specifiek voorbereid op de opdracht door middel van een aangepaste *pre-deployment training*. Er werd voor geopteerd om niet deel te nemen aan de Standing NATO Maritime Group, ten einde de bemanning optimaal te kunnen voorbereiden op hun inzet in het kader van Aspides.

De voorziene inzetregels zijn volledig defensief van aard, waarbij aanvallen op landdoelen uitgesloten zijn. De Europese missie beoogt daarenboven een effect van de-escalatie. De kosten van deze inzet worden opgenomen op het beschikbare operatiebudget van Defensie voor 2024.

08.04 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord.

We zien dat er in die regio elke dag nieuwe dingen gebeuren die escalatie in de hand kunnen werken. Het is belangrijk dat we daar aanwezig zijn. Het is goed dat u die informatie hebt gegeven.

08.05 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord.

Een aantal elementen kwam ook al terug in het antwoord op mijn vorige vragen. Het is wel een feit dat we daar een bemanning naartoe sturen die gelukkig goed getraind en goed opgeleid is en die ook een aparte *pre-deployment training* heeft gekregen. Dat is een goede zaak.

Om over een deftig bewapend schip te kunnen beschikken moeten we, voor de bewaking althans, een beroep doen op de Nederlanders. Gelukkig verloopt de samenwerking met Nederland gunstig. We moeten ons misschien wel de vraag stellen welke lessen we kunnen leren over de beschikbaarheid van de marine. Kunnen we niet nu al lessen trekken om onze andere schepen inzetbaar te maken?

Het feit dat we er niet eens in slagen om een helikopter mee te sturen is pijnlijk. Men kan misschien wel aantonen dat het voor de opdracht niet strikt noodzakelijk is een NH90 mee te sturen, maar dat is misschien een interpretatie na de feiten. Het was toch beter geweest – ik ga ervan uit dat u het daarmee eens bent – dat er daadwerkelijk een helikopter op het fregat aanwezig was. Nu moeten we het stellen zonder. Zoals Defensie vaak doet, wordt er altijd wel voor een oplossing gezorgd zodat alles toch op een deftige manier kan functioneren, maar in de beste der werelden was er toch een helikopter aanwezig geweest. Dat lijkt mij nogal evident. Dat dit niet gebeurde, is dan ook jammer.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

La frégate sera déployée pour l'opération EMASoH et pour la mission Aspides, pour lesquelles elle assurera une surveillance maritime et la protection des navires marchands. En coopération avec plusieurs partenaires, des systèmes de défense complémentaires ont été acquis et les moyens de communication à bord ont été améliorés.

Avant le départ, l'équipage a reçu un entraînement spécifique. Le déploiement de notre équipage sera entièrement défensif et les attaques contre des cibles terrestres sont exclues. L'objectif de la mission européenne est la désescalade. Les coûts seront financés par le budget opérationnel de 2024.

08.04 Kris Verduyckt (Vooruit): Il est positif que nous y soyons présents, car il y a chaque jour un risque d'escalade.

08.05 Peter Buysrogge (N-VA): Je me réjouis d'entendre que notre équipage est parfaitement entraîné et préparé. Pour l'armement, nous devons faire appel aux Pays-Bas, ce qui est une bonne chose, même si cela soulève la question de savoir dans quelle mesure notre Composante Marine peut être déployée facilement. Il est regrettable que nous n'ayons pas pu envoyer également un hélicoptère.

De **voorzitter**: Vraag nr. 55041641C van de heer Lacroix wordt niet behandeld omdat hij afwezig is.

09 Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De oproep van de CHOD op zijn nieuwjaarspeech om het STAR-plan te actualiseren" (55041685C)

09 Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'appel du CHOD, lors de son discours de Nouvel An, à actualiser le plan STAR" (55041685C)

09.01 **Theo Francken** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik ben op een andere plaats gaan zitten in de vergaderzaal. Misschien is het toeval, maar elke keer als ik het woord neem, valt de op mij gerichte camera uit. De teller van mijn spreektijd begint ineens te lopen, maar constant valt die camera uit. Ik maak graag filmpjes van mijn vragen, want die zet ik online, aangezien ik online een groot bereik heb en het belangrijk vind om op die manier de mensen wat kennis van Defensie mee te geven, ook in verkiezingstijd. Ik mag hopen dat de camera nu wel functioneert.

De **voorzitter**: Mijnheer Francken, u zit nu op de bank van de heer Ducarme en daar zal het zeker lukken.

09.02 **Theo Francken** (N-VA): Ik zit meer bepaald op de bank van de heer Burton, al ken ik die man niet.

De **voorzitter**: Mijnheer Francken, u hebt het woord voor uw vraag. Maak uw punt.

09.03 **Theo Francken** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, onze CHOD lanceerde een opmerkelijke oproep voor de actualisering van het STAR-plan volgens drie pijlers, een budgettaire aanpassing om de inflatie mee in rekening te nemen, een versterking van het niveau van paraatheid en een aanpassing aan de nieuwe manier van oorlogsvoeren om zo te kunnen voldoen aan onze capaciteitsverplichtingen binnen de Europese Unie en de NAVO. Tijdens de nieuwjaarsreceptie leek u de boodschap dat de modernisering moet worden voortgezet met niet zoveel woorden te ondersteunen. We zijn nu al enkele maanden na de nieuwjaarsreceptie, maar de vraag kan nu pas aan bod komen.

Mevrouw de minister, betreffende de eerste pijler van de CHOD, op hoeveel wordt het tekort binnen STAR nu berekend om de kosten van de inflatie te dekken? Kunt u daar een cijfer op plakken? Wanneer en voor welke projecten komt de uitvoering van STAR in het gedrang als de door de CHOD gevraagde middelen niet bijgepast worden door een volgende regering?

Hetzelfde vraag ik u voor de tweede pijler. Op hoeveel bijkomende middelen moet de volgende regering rekenen voor het bereiken van het niveau van paraatheid dat de CHOD beoogt?

Kunt u bevestigen dat een team werkt aan de update van STAR? Welke krijtlijnen heeft dat team van u en de regering meegekregen? Welke pistes mag of moet dat team onderzoeken?

De CHOD keek naar nieuwe technologieën voor een update van STAR, meer bepaald drones en artificiële intelligentie. Kunt u verduidelijken welke nieuwe capaciteiten voor defensie bestudeerd worden in een update van STAR?

09.04 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Francken, tijdens zijn toespraak wees de CHOD erop dat het STAR-plan een goede vertrekbasis is, maar dat een actualisering zich aandient ten gevolge van de veranderde economische parameters, wegens de gewijzigde veiligheidsituatie die een verhoogde staat van paraatheid vereist en

09.03 **Theo Francken** (N-VA): Le CHOD a demandé la mise à jour du plan STAR, notamment afin de couvrir les coûts liés à l'inflation. De quel montant s'agit-il en l'occurrence? La mise en œuvre du plan STAR sera-t-elle compromise sans ces ressources supplémentaires?

Le CHOD demande également des moyens supplémentaires pour atteindre le niveau de préparation. De combien de moyens s'agirait-il? S'attache-t-on à actualiser le plan STAR afin d'y intégrer également les drones et l'intelligence artificielle?

09.04 **Ludivine Dedonder**, ministre: Le CHOD a indiqué que le plan STAR constituait un bon point de départ mais que ce plan devait être adapté étant donné l'évolution

met het oog op het invullen van de capacitaire doelstellingen gevraagd door de EU en de NAVO.

Wat het eerste luik betreft, stelt de CHOD voor om de prijsramingen van de militaire programmeringswet aan te passen aan de prijsstijgingen die wij in de samenleving ervaren en die ook voor defensie gelden zodat de koopkracht van defensie behouden blijft. Het tweede luik is in essentie gericht op het verbeteren van de munitievoorraden. Deze behoefte zal ook verder evolueren voortvloeiend uit het NATO Defence Planning Process. Het zijn de bijkomende capacitaire doelstellingen van de EU en de NAVO die ook de voornaamste drijfveren zullen zijn om het derde luik te bestuderen.

De uitvoering van het STAR-plan is momenteel niet in het gedrang. De identificatie van de nodige actualiseringen zal het uitgangspunt vormen van de voorbereiding van de volgende legislatuur, zoals werd uiteengezet in het STAR-plan.

observée sur le plan des paramètres économiques et de la situation sécuritaire. Il propose d'adapter les estimations de prix en fonction des hausses tarifaires constatées dans la société. Par ailleurs, il convient d'accroître les réserves de munitions liées au processus OTAN de planification de défense et de prendre en considération la demande de capacité supplémentaire formulée par l'UE et l'OTAN. La mise en œuvre du plan STAR n'est actuellement pas remise en cause. Les adaptations qui seront nécessaires au cours de la prochaine législature seront préparées.

09.05 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, u zegt dat de uitvoering van het STAR-plan niet in het gedrang komt, maar ik geloof dat niet. Door de inflatie zijn er miljarden te kort voor de aankopen die u al gepland hebt. Er zou in totaal al 3,5 miljard te kort zijn. Voor alles wat al gepland is, is budgettair in niets voorzien.

09.05 Theo Francken (N-VA): Je ne crois pas que le plan STAR ne soit pas compromis. L'inflation entraîne un déficit qui se monte à plusieurs milliards d'euros.

De prijzen stijgen gigantisch. Dat is zo over heel de wereld. De prijzen om een huis te bouwen zijn gigantisch gestegen, idem dito voor militair materieel. Daarvoor is niets voorzien. Ik hoor dat er al een tekort van 3,5 miljard is, maar u zegt dat het STAR-plan compleet niet in het gedrang komt. U wilt dat in de volgende regering bekijken.

Mijn concrete vraag is: klopt het dat er door de inflatie serieuze gaten geslagen zijn in uw investeringsprogramma en dat u nu eigenlijk niet toekomt met hetgeen waarin voorzien is voor wat u allemaal wilt kopen? Is dat waar? Klopt dat, of klopt dat niet? Hebt u voor alles wat u hebt besteld en nog zal bestellen, en voor alle aankopen die er volgens de MR nog zitten aan te komen, voldoende middelen in het STAR-plan, of bent u ongedekte cheques aan het uitschrijven? Hebt u dat budget, ja of neen?

Dat is een heel duidelijke vraag. Ik krijg daar geen antwoord op. U zegt dat u het zal bekijken en dat het STAR-plan niet in het gedrang komt. Ik hoor echter totaal het omgekeerde.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De beschikbaarheid van onze mijnenjagers" (55041686C)

10 Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La disponibilité de nos chasseurs de mines" (55041686C)

10.01 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, in december kondigde u aan dat u, naar Nederlands voorbeeld, nog een van onze mijnenjagers aan Oekraïne wilt schenken, nu de oplevering van het eerste nieuwe mijnenbestrijdingsvaartuig, de M940 Oostende, eind dit jaar wordt verwacht.

10.01 Peter Buysrogge (N-VA): En décembre, la ministre a annoncé le don d'un de nos chasseurs de mines à l'Ukraine, dès lors que la réception du premier nouveau bâtiment de lutte contre les

Onze marine heeft nog vijf mijnenbestrijdingsvaartuigen in dienst, waarvan een aantal nog paraat moet zijn. Hoeveel hebben we er nog precies? Hoe zit het met de schenking of verkoop en levering aan Oekraïne? Hoe zit het met de nieuwe vaartuigen die op komst zijn? Wat is de timing daarvoor?

Wat vragen de NAVO en de Europese Unie in het kader van de beschikbaarheid? Klopt het dat de paraatheid van sommige mijnenjagers problematisch begint te worden? Hoe zit het met de infrastructuur in Zeebrugge? Is die voldoende om de nieuwe schepen te ontvangen of moeten er bijkomende investeringen worden gedaan?

Ik krijg dus graag een volledig beeld van de situatie van de oude en de op komst zijnde mijnenbestrijdingsvaartuigen.

10.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Buysrogge, het dossier voor de schenking van een mijnenjager zal weldra worden voorgelegd aan de ministerraad.

De situatie van de CMT-vloot is als volgt. De Bellis is operationeel en ligt klaar om deel te nemen aan opleidingscampagnes. De Crocus is samen met de Standing NATO Mine Countermission Group One in operatie tot eind april 2024. De Lobelia zal deelnemen aan opleidingscampagnes en tegelijk haar opwerkingstraject afwerken, om zich bij de Standing NATO Mine Countermission Group One te voegen in het najaar van 2024. De Narcis evenals de Primula zijn in onderhoud.

Er zijn geen bijzonderheden te melden in verband met de technische toestand van de schepen. Zij zijn operationeel inzetbaar, rekening houdend met hun vaar- en onderhoudsplanning. Er zijn geen uitzonderlijke technische problemen op de Bellis en evenmin op de Narcis.

De uitomloopnames zijn gepland in december 2024 voor de Bellis, in mei 2025 voor de Narcis, in februari 2026 voor de Crocus, in juni 2027 voor de Lobelia en in januari 2028 voor de Primula. De huidige tripartite mijnenjagers worden ter beschikking van de NAVO gesteld tot in 2027. De levensduur van de schepen wordt niet verlengd. Enkel de planning voor de exacte uitomloopname zal worden geoptimaliseerd.

De M930 Oostende is het eerste van een reeks van twaalf te leveren schepen en het eerste Belgische mijnenbestrijdingsvaartuig van de nieuwe generatie. De Oostende werd te water gelaten in het voorjaar van 2023. De actuele planning voorziet in een verdere afwerking, de inbedrijfstelling van diverse systemen, beproevingen en een eerste vertrek op zee tegen juni 2024.

Na de contractuele levering van het schip aan de marine door de scheepsbouwer is er nog ongeveer een jaar nodig voor de opwerking van de eerste scheepsbemanning en de verfijning van de tactische procedures.

De Oostende zal volledig uitgerust met een complete toolbox en met een volledig getrainde bemanning vanaf 2026 aan de NAVO kunnen worden aangeboden voor een operationele inzet.

De onderhoudsinfrastructuur in de marinebasis van Zeebrugge zal worden aangepast om de verschillende elementen van de toolbox, waaronder de oppervlakedrones en het mijnenveegtuig, bij de marine

mines est prévue d'ici la fin de l'année.

Combien de navires de lutte contre les mines avons-nous encore en service? Est-il exact que l'état de préparation et la disponibilité pour l'OTAN et l'UE commencent à poser un problème? Les infrastructures à Zeebrugge sont-elles suffisantes pour les nouveaux navires?

10.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: Le dossier concernant le don d'un chasseur de mines sera soumis prochainement au Conseil des ministres.

Le chasseur de mines Bellis est opérationnel et prêt. Le Crocus est en opération, en collaboration avec le Groupe permanent de lutte contre les mines de l'OTAN 1, jusque fin avril 2024. Le Lobelia participera à des campagnes de formation, tout en terminant son trajet de mise en condition, pour se joindre au Groupe permanent de lutte contre les mines de l'OTAN 1 à l'automne 2024. Le Narcis et le Primula sont en maintenance.

Le Bellis sera retiré de la circulation en décembre 2024, le Narcis en mai 2025, le Crocus en février 2026, le Lobelia en juin 2027 et le Primula en janvier 2028. Les dragueurs de mines Tripartite actuels sont mis à la disposition de l'OTAN jusqu'en 2027.

La durée de vie des navires ne sera pas prolongée.

Le M930 Oostende est le premier d'une série de douze navires belges de lutte contre les mines de la nouvelle génération. Il a été mis à l'eau au printemps 2023. Le calendrier prévoit la poursuite des finitions, la mise en service de divers systèmes, des essais et un premier départ en mer en juin 2024. Il faut donc compter environ un an après la livraison. Le navire, équipé d'une

zelf te kunnen onderhouden. De werken zijn voor uitvoering geprogrammeerd in 2024.

toolbox complète et d'un équipage entièrement formé, sera prêt pour l'OTAN à partir de 2026.

L'infrastructure de maintenance de la base navale de Zeebrugge sera encore modifiée en 2024.

10.03 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, u ontkent dat er structurele problemen zouden zijn met onder andere de Narcis. Ik stel wel vast dat er maar twee van de vijf mijnenjagers operationeel zijn. De andere zijn ofwel in opwerking of in onderhoud.

10.03 Peter Buysrogge (N-VA): Selon la ministre, il n'existe aucun problème structurel alors que seuls deux chasseurs de mines sont opérationnels. Quel navire sera livré à l'Ukraine? Ce navire est-il opérationnel? J'espère que ce dossier sera également examiné en commission Achats et ventes militaires.

U bent van plan binnenkort het dossier in verband met de schenking aan Oekraïne aan de regering voor te leggen. Weet u al welke van de vijf mijnenjagers u wenst te schenken? Indien het schip niet volledig operationeel is, is het dan de bedoeling dat Oekraïne daarvoor zelf zal instaan of zullen wij het volledig operationeel aanleveren? U hebt gezegd dat het voor zeer binnenkort zal zijn. Ik ga er dus van uit dat het nog de bedoeling is om daarover een dossier voor te leggen. Aangezien het een groot dossier betreft, vermoed ik daarenboven dat het ook in de commissie voor Legeraankopen en -verkoop zal passeren. Het aantal verkoopdossiers is daar wel vrij beperkt, maar het is toch een belangrijk dossier. Als het een schenking is, voldoet ze namelijk strikt genomen niet aan de financiële plafonds bepaald in de overeenkomst tussen u en het Parlement.

Het lijkt me alleszins wenselijk dat ook het schenkingsdossier nog aan de commissie voor Legeraankopen en -verkoop wordt voorgelegd.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Koksijde en Sint-Kruis" (55041688C)

11 Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Koksijde et Sint-Kruis" (55041688C)

11.01 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, in januari stelde collega Verduyck u een vraag over de militaire site in Koksijde. U antwoordde toen dat Defensie beslist had om delen van de site in Koksijde toch aan te houden, ten dienste van het verdere gebruik van het militair domein in Lombardsijde. U stelde toen ook dat u dat in dialoog met de gemeente Koksijde en de provincie West-Vlaanderen wenste te doen, gelet op het lange overlegtraject dat al werd afgelegd inzake de reconversie van de luchtmachtbasis. In de pers reageerden de deputatie van West-Vlaanderen en het schepencollege van Koksijde verbaasd over uw mededeling. Ik had de indruk dat de constructieve dialoog waarover u sprak op dat moment nog niet volledig was doorgesproken, temeer daar er zeer concrete reconversieplannen voor die site bestaan.

11.01 Peter Buysrogge (N-VA): En réponse à une question précédente, la ministre a indiqué que la Défense avait décidé de conserver des parties du site de Koksijde en vue de prolonger l'utilisation du domaine militaire de Lombardsijde. Quelles parties la Défense entend-elle conserver à des fins d'hébergement et d'entraînement? S'agit-il d'une solution temporaire jusqu'à ce que les infrastructures de Lombardsijde soient à niveau ou l'intention est-elle de conserver le site de manière permanente? Une cession partielle est-elle encore envisageable maintenant que les projets ont été modifiés? Que pense la ministre de l'accusation selon laquelle elle a manqué à sa parole

Kunt u verduidelijken welke onderdelen Defensie wil aanhouden voor de huisvesting en training van de eenheden? Is dit een kortetermijnoplossing tot de infrastructuur in Lombardsijde verder op peil wordt gebracht, of wenst Defensie de site permanent aan te houden? Is een gedeeltelijke afstoting van het domein nog mogelijk of wenselijk volgens Defensie nu de plannen herzien zijn?

Wat is uw reactie op de beschuldigingen van de gemeente en de provincie in de pers dat u woordbreuk hebt gepleegd? Er was een nieuw overleg gepland in februari. Ik ga ervan uit dat dit intussen heeft plaatsgevonden. Wat is daar uit de bus gekomen?

Een andere West-Vlaamse site die Defensie wenst af te stoten, is de kazerne in Brugge Sint-Kruis, die tegen 2025 ontruimd zou worden, maar er zijn daartoe nog geen concrete stappen gezet. Kunt u verduidelijken of u wenst vast te houden aan de plannen om de site te verkopen en, zo ja, binnen welk tijdframe dat zou gebeuren?

11.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Buysrogge, de juiste afbakening van de te behouden militaire zones van de basis van Koksijde maakt momenteel het voorwerp uit van verdere analyse in samenwerking met de gemeente Koksijde en de provincie West-Vlaanderen. Defensie wenst een aantal zones op lange termijn te behouden. De gesprekken met de gemeente en de provincie over de reconversie van de vliegbasis werden meer dan tien jaar geleden opgestart, in een volledig andere geopolitieke context en in een periode van afbouw van Defensie. Het getuigt van goed bestuur om, rekening houdend met de gewijzigde geopolitieke context, voldoende militaire domeinen te behouden en om een uitbreiding van het oefengebied te voorzien.

Met een schrijven van 27 november heeft Defensie de provincie West-Vlaanderen en de gemeente Koksijde reeds op de hoogte gebracht van het feit dat de vooropgestelde vervreemding van de volledige site niet in haar geheel zal kunnen doorgaan. Overleg met de gemeente en de provincie vond recent plaats en verliep in een constructieve sfeer. Verder overleg is gepland.

Er zijn nog geen concrete termijnen voor de vervreemding van het kwartier gelegen te Brugge Sint-Kruis.

11.03 **Peter Buysrogge (N-VA)**: Mevrouw de minister, u bent behoedzaam in uw antwoord. Dat is goed, want het heeft niet veel zin om dat verder op te poken. Ik zal dat alleszins ook niet doen. U zegt dat er in november een brief is gestuurd, maar het is toch wenselijk om de dialoog – u zegt dat er opnieuw een constructieve dialoog gaande is – ernstig te nemen. Er zijn concrete plannen om de site aan te pakken, maar die worden nu doorkruist door een brief van Defensie.

Ik roep u toch op om de dialoog die u lokaal aangegaan bent ernstig te nemen en ervoor te zorgen dat er goede oplossingen worden gevonden, zodat Defensie verder kan en verdere ontwikkelingsplannen ook

après des années de discussions avec la commune et la province? Quel a été le résultat de la concertation organisée à ce sujet au mois de février?

La Défense souhaite également quitter la caserne de Sint-Kruis à Bruges d'ici 2025. Ce site sera-t-il vendu?

11.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: En concertation avec la commune de Koksijde et la province de Flandre occidentale, nous analysons la manière dont on souhaite que s'opère le choix des zones militaires à conserver de la base de Koksijde. La Défense souhaite conserver plusieurs zones à long terme. Les discussions avec la commune et la province sur la reconversion de la base aérienne ont été lancées il y a plus de 10 ans, mais dans un contexte totalement différent. À la lumière de la conjoncture géopolitique actuelle, il est en tout cas judicieux de conserver suffisamment de domaines militaires et d'étendre la zone d'entraînement.

Le 27 novembre de l'année dernière, la Défense a écrit à la province et à la commune que la désaffectation prévue du site ne pourrait pas être poursuivie dans son intégralité. Un dialogue constructif a eu lieu encore récemment avec les deux parties, et de nouvelles concertations sont prévues.

Aucun délai précis n'a encore été fixé pour la désaffectation de la caserne de Sint-Kruis.

de nodige kansen kunnen krijgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

12 Samengevoegde vragen van

- Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De militaire mobiliteit" (55041689C)
- Tim Vandenput aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Militaire verplaatsingen" (55041931C)

12 Questions jointes de

- Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La mobilité militaire" (55041689C)
- Tim Vandenput à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Les déplacements militaires" (55041931C)

12.01 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, ik vraag toch even aandacht voor de militaire mobiliteit. De Europese Unie investeert daarin meer dan 60 miljoen euro voor infrastructuraanpassingen voor het transport van zwaar militair materieel vanuit de havens van Antwerpen en Zeebrugge. 31 miljoen gaat naar de haven van Antwerpen, om de rangeerstations en de treinen daar op te waarderen en ze uit te breiden, en er wordt in 30 miljoen voorzien voor het afwerken van de E34, Antwerpen-Zeebrugge, door de aanpassing van drie bruggen die niet geschikt zijn voor zwaar militair materiaal.

Als toegangspoort voor het continent voor de NAVO en als schakel in de noord-zuidas voor onze Europese samenwerking, rust op ons land een belangrijke rol voor het garanderen van een goede militaire mobiliteit en logistiek.

Ik kom tot mijn vragen.

Ten eerste, hoever staat Defensie in het identificeren van de belangrijkste knelpunten inzake onze militaire mobiliteit?

Ten tweede, kunt u de vijf meest urgente knelpunten in onze infrastructuur benoemen?

Ten derde, op welke wijze treedt Defensie in gesprek met de deelstaten om de prioriteit hiervan te benadrukken? Welke militair-civiele projecten kunnen gerealiseerd worden, samen of eventueel door publiek-private samenwerking?

Ten vierde en tot slot, 60 miljoen is een mooie bijdrage van Europa, maar valt in het niets bij de ware kosten van zulke infrastructuurprojecten. Wij moeten proberen maximaal te profiteren van de middelen die op Europees niveau beschikbaar zijn. Er komt nog een nieuwe call van de Europese Unie, voor 600 miljoen euro. Zullen wij daaraan meedoen? Is er al een aanvraag ingediend? Wat zijn de plannen?

12.02 Tim Vandenput (Open Vld): Mevrouw de minister, op 30 januari heeft het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie een symposium georganiseerd over militaire mobiliteit. Militaire mobiliteit is een belangrijke prioriteit voor zowel de EU als voor de NAVO. Het EU-initiatief moet zorgen voor snel en naadloos verkeer van militair personeel, uitrusting en materieel, binnen en buiten de EU, ook op korte termijn en op grote schaal. Het initiatief streeft naar een goed verbonden netwerk met kortere reactietijden en een veilige en veerkrachtige infrastructuur.

12.01 Theo Francken (N-VA): L'Union européenne investit plus de 60 millions d'euros pour l'adaptation des infrastructures de transport d'équipements militaires lourds à partir des ports d'Anvers et de Zeebrugge.

Où en est la Défense dans l'identification des principaux problèmes de notre mobilité militaire? Comment entame-t-elle les discussions avec les entités fédérées à ce sujet? Quels sont les projets militaires et civils qui peuvent être réalisés dans le cadre d'un partenariat public-privé? Une demande de moyens supplémentaires auprès de l'Union européenne a-t-elle déjà été introduite?

12.02 Tim Vandenput (Open Vld): La mobilité militaire constitue une priorité essentielle tant pour l'UE que pour l'OTAN. L'Allemagne, les Pays-Bas et la Pologne ont adopté une déclaration d'intention visant à faciliter les déplacements de troupes militaires.

La Belgique en était-elle informée? En tant qu'important pays de transit

België heeft als doorvoerland van de NAVO een essentiële rol te spelen op vlak van militaire mobiliteit. Ook op 30 januari werd bekendgemaakt dat Duitsland, Nederland en Polen een intentieverklaring hebben aangenomen om militaire troepen makkelijker te verplaatsen.

Was België op de hoogte van de intentieverklaring tussen Duitsland, Nederland en Polen? Waarom heeft België geen interesse getoond, als belangrijk doorvoerland van de NAVO, om deel te nemen aan deze intentieverklaring? Is België van plan alsnog een gelijkaardige intentieverklaring te ondertekenen met onze bondgenoten?

12.03 Minister **Ludivine Dedonder**: Geachte leden, het domein van de militaire mobiliteit, dat een van de vlaggenscheppen vormt van de samenwerking tussen de EU en de NAVO, is bijzonder belangrijk voor België. Als land gelegen in het hart van Europa, dichtbij andere grote Europese hoofdsteden en met een haveninfrastructuur van wereldklasse heeft België een belangrijke rol te spelen als gast-, doorvoeren exportland. In het kader van ons voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie hebben wij verschillende evenementen over militaire mobiliteit georganiseerd, met bijzondere nadruk op het *Military Mobility Action Plan*.

Om de doelstellingen van dit plan te verwezenlijken, is het noodzakelijk om het veilige verkeer van onze strijdkrachten en hun uitrusting door de hele EU te vergemakkelijken en te versnellen, met het oog op noodsituaties aan onze buitengrenzen of daarbuiten. Vandaag worden die bewegingen nog steeds gehinderd door fysieke en administratieve obstakels. Daarom is het essentieel om de douaneprocedures en grensoverschrijdende vergunningen verder te harmoniseren en om te beschikken over een goed verbonden en veerkrachtig transportnetwerk dat zowel civiele als militaire doelstellingen dient.

In samenwerking met de European Union Military Staff en het directoraat-generaal Mobiliteit en Vervoer van de Europese Commissie heeft Defensie prioritaire mobiliteitscorridors via de weg en het spoor en over de binnenwateren geïdentificeerd. De analyse van de knelpunten op deze corridors door Defensie, de gewesten en Infrabel is nog lopende. Concreet wordt bekeken in welke mate de infrastructuur beantwoordt aan de vereisten voor zwaar en buitengewoon militair transport. Deze analyse zal bijdragen tot de identificatie van prioritaire infrastructuurprojecten en tot de inschatting van de budgettaire behoefte voor EU-subsidiëring en nationale investeringen.

Defensie neemt op regelmatige basis deel aan het interdepartementaal overleg Military Mobility, met onder meer de FOD Mobiliteit en Vervoer, de gewesten en de havens. In dat overleg verduidelijkt Defensie de specifieke militaire vereisten voor het transportnetwerk en formuleert Defensie een positief advies indien de voorgestelde projecten voldoen aan de voorwaarden betreffende het duale gebruik van de mobiliteitsinfrastructuur en zich op het Trans-European Transport Network bevinden.

De derde call via de Connecting Europe Facility werd eind september afgesloten. Tweeëntwintig verschillende lidstaten hebben in totaal 112 projecten ingediend voor een bedrag dat 4,7 keer groter was dan het beschikbare budget. België heeft een project van het Waals Gewest en drie projecten van de FOD Mobiliteit en Vervoer ingediend, telkens met een positief advies van Defensie.

de l'OTAN, pourquoi la Belgique ne s'est-elle pas intéressée à cette question? Notre pays envisage-t-il de signer des déclarations d'intention similaires avec des alliés?

12.03 **Ludivine Dedonder**, ministre: La mobilité militaire constitue l'un des fleurons de la coopération entre l'Union européenne et l'OTAN. Elle revêt une importance particulière pour la Belgique en tant que pays d'accueil, de transit et d'exportation. En tant que président actuelle du Conseil, nous nous sommes surtout concentrés sur le Plan d'action sur la mobilité militaire. Il est nécessaire de faciliter et d'accélérer la circulation en toute sécurité de nos forces armées et de leur équipement dans l'ensemble de l'Union européenne. À cet effet, il est nécessaire de poursuivre l'harmonisation des procédures douanières et des autorisations transfrontalières et de mettre en place un réseau de transport bien connecté et résilient qui sert à la fois des objectifs civils et militaires. La Défense a identifié des corridors de mobilité prioritaires par la route, le rail et les voies navigables intérieures. L'analyse des points problématiques par la Défense, les régions et Infrabel est toujours en cours. La Défense participe régulièrement à une concertation interdépartementale avec, entre autres, le SPF Mobilité et Transports, les régions et les ports. Dans ce cadre, la Défense précise les exigences militaires spécifiques en matière de transport et formule un avis positif si les projets proposés conviennent à un double usage de l'infrastructure de mobilité.

Fin septembre, 22 États membres avaient remis un total de 112 projets pour la Connecting Europe Facility (CEF), pour un montant 4,7 fois plus élevé que le budget

Het project *Future-proof rail connections on the Antwerp port platform* werd goedgekeurd door de Europese Commissie voor een bedrag van 61,8 miljoen euro, waarvan 50 % door Europa wordt gesubsidieerd. Inclusief de drie infrastructuurprojecten die eerder reeds werden weerhouden, heeft België in het totaal dus ongeveer 97 miljoen euro subsidiëring verkregen vanuit de Connecting Europe Facility.

Terdege bewust van het belang van *military mobility* zal Defensie nauwlettend prioritaire projecten blijven opvolgen en budgettaire opportuniteiten benutten om mobiliteitsinfrastructuur met een duaal karakter te verbeteren. Defensie werkt zeer nauw samen met onze buurlanden om mobiliteitscorridors op elkaar af te stemmen en maximaal te harmoniseren. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met het Duits-Nederlands Military Mobility Office dat is opgericht om specifiek de mobiliteitscorridor van Nederland richting Duitsland uit te werken.

Om concrete vooruitgang te boeken in het pilootproject voor het harmoniseren van een volledige corridor vanuit een *reception zone* naar een *receiving zone* aan de oostflank van de EU, hebben Nederland, Duitsland en Polen op 30 januari van dit jaar een intentieverklaring ondertekend. Defensie was hiervan op de hoogte en heeft samen met Luxemburg de wens uitgedrukt om deel uit te maken van dit project. Zowel Luxemburg als België werden ondertussen als waarnemer uitgenodigd voor het eerste *project steering committee* in Warschau op 21 maart. De kennis van dit project kan België vervolgens toepassen op de eigen nationale mobiliteitscorridors, die onze zeehavens verbinden met de buurlanden.

Defensie streeft in het kader van militaire mobiliteit naar een verregaandere samenwerking met zowel Luxemburg als Nederland, Duitsland en Polen. De verbinding met Luxemburg is van strategisch belang, vanwege geplande investeringen in een multimodale logistieke hub in Luxemburg en verhoogt, als alternatieve route, de weerbaarheid van onze noordelijke corridor. Deze samenwerking heeft vooral tot doel om van militaire mobiliteit een centrale pijler te maken van ons Belgisch-Luxemburgs regiebataljon. Ze heeft tot doel de routes voor weg- en spoortransport te versterken en zo de snelle inzet van troepen en materieel te vergemakkelijken.

De impact is essentieel voor ons reactievermogen en onze collectieve effectiviteit, om te voldoen aan de capaciteitsdoelstellingen van de NAVO en om onze rol als betrouwbare bondgenoot te bevestigen. In de huidige veiligheidscontext, gekenmerkt door de gebeurtenissen in Oekraïne en het Midden-Oosten, wint dit initiatief nog meer aan belang voor een sterke Europese pijler binnen de NAVO.

disponible. La Belgique a introduit un projet de la Région wallonne et trois projets du SPF Mobilité et Transport, et chacun de ces projets a reçu un avis positif du département de la Défense. Le projet *Future-proof rail connections on the Antwerp port platform* a été approuvé par la Commission européenne et sera subventionné à hauteur de 50 % par l'Europe. Notre pays a reçu un total d'environ 97 millions d'euros de subventions de la CEF.

La Défense continuera à tirer parti de toutes les occasions pour améliorer l'infrastructure de mobilité à caractère dual. Nous collaborons également avec nos voisins en vue de mieux coordonner les corridors de mobilité.

Le 30 janvier 2024, les Pays-Bas, l'Allemagne et la Pologne ont signé une déclaration d'intention visant à harmoniser le corridor entre les ports et la zone de réception dans l'Est de l'Union européenne. Le 21 mars, la Belgique et le Luxembourg ont pris part en tant qu'observateurs à la première réunion du groupe de pilotage à Varsovie. La Belgique pourra également appliquer les connaissances acquises aux corridors de mobilité nationaux reliant nos ports à nos voisins.

La Défense souhaite coopérer de manière très large avec le Luxembourg, les Pays-Bas, l'Allemagne et la Pologne. La liaison avec le Luxembourg revêt un intérêt stratégique en raison du hub logistique multimodal qui y est prévu. Cette autre route nous permet d'accroître la résistance de notre corridor septentrional. Ainsi, la mobilité militaire doit devenir un pilier de notre bataillon de régie belgo-luxembourgeois. Si nous renforçons les axes routiers et ferroviaires, nous pourrions déployer des troupes et du matériel plus rapidement et plus facilement. C'est essentiel pour notre capacité de réaction, pour atteindre les objectifs de capacité de l'OTAN

et pour confirmer notre rôle d'allié fiable. Dans le contexte de sécurité actuel, un pilier européen fort au sein de l'OTAN revêt évidemment une plus grande importance.

12.04 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord.

Ik denk dat wij die bezorgdheid delen. Ik hoop op een goede samenwerking en ook maximale financiering vanuit andere oorden, want het zijn belangrijke en dure, maar ook noodzakelijke projecten.

12.05 Tim Vandenput (Open Vld): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord.

Ik ben blij te horen dat België en Luxemburg als waarnemer deelnemen aan het initiatief van Nederland, Polen en Duitsland. Via die landen zal het vervoer naar de oostflank van de NAVO moeten gebeuren. Wij hebben in Antwerpen een zeer moderne, hooggewaardeerde infrastructuur. We moeten er geen doekjes om winden, er bestaat enige concurrentie tussen havens om al dat materiaal te kunnen transporteren. Daarom denk ik dat het heel belangrijk is om mee in die samenwerking te zitten. Zoals collega Francken en ook uzelf zegt, de nodige investeringen in waterwegen en snelwegen dienen te gebeuren, zodat wij evengoed transport kunnen onthalen en doorvoeren als onze buurlanden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

13 Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De evacuatie van een gewonde Belgische soldaat uit de DRC" (55041690C)

13 Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'évacuation depuis la RDC d'un soldat belge blessé" (55041690C)

13.01 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, op 16 februari communiceerde de account van de MRTT-unit dat het een gewonde Belgische soldaat uit de DRC evacueerde. Volgens de initiële vluchtgegevens zou het toestel niet op Melsbroek maar op de thuisbasis in Keulen landen waardoor er nog een estafette met een Belgische NH90 moest worden afgelegd die vanuit Koksijde de gewonde van Keulen naar Neder-over-Heembeek moest vervoeren.

Mevrouw de minister, kunt u meer uitleg geven bij het incident? Wat gebeurde er? Hoe stelt de persoon in kwestie het? Kunt u meer uitleg verschaffen bij het inleggen van de MRTT? Was dit louter voor de medische evacuatie van de persoon in kwestie of was het onderdeel van een bredere missie? Waarom werd er geen tussenlanding in Melsbroek ingepland, gelet op de nabijheid van het ziekenhuis en de ligging op het traject Kinshasa-Keulen? Kunt u verklaren waarom een NH90 diende te worden ingelegd? Wat waren de bijkomende kosten voor deze oplossing? Zorgde deze operatie ervoor dat er tijdelijk geen inzetbare helikopter meer was voor de SAR-missies aan onze kust?

13.02 Minister Ludivine Dedonder: Mijnheer Francken, Defensie kent

12.04 Theo Francken (N-VA): J'espère une bonne coopération et un financement maximal de la part d'autres pays, car il s'agit de projets coûteux mais nécessaires.

12.05 Tim Vandenput (Open Vld): Nous disposons d'une infrastructure très moderne à Anvers, mais d'autres ports convoient également ces transports de matériaux. C'est pourquoi il est très important que nous participions à cette coopération. En effet, nous devons également investir dans nos voies navigables et nos autoroutes afin que nous puissions faire transiter le matériel aussi facilement que nos voisins.

13.01 Theo Francken (N-VA): Le 16 février 2024, un soldat belge blessé a été évacué de Kinshasa vers Cologne à bord d'un Airbus MRTT. À Cologne, il a été transféré dans un NH90 belge qui l'a conduit à Neder-over-Heembeek.

Pourquoi avoir utilisé un MRTT? Pourquoi n'y a-t-il pas eu d'escale à Melsbroek? Pourquoi a-t-il fallu recourir à un NH90? Quel a été le montant des coûts supplémentaires liés à cette solution? L'utilisation de ce NH90 a-t-elle entraîné une indisponibilité d'hélicoptères pour les opérations de sauvetage le long de la côte?

13.02 Ludivine Dedonder, mi-

een hoge prioriteit toe aan de veiligheid en de gezondheid van ontplooid militairen. Iedere medische evacuatie wordt beoordeeld en begeleid door een *flight surgeon* in overleg met een medische capaciteit ter plaatse. In dit geval bleek een repatriëring noodzakelijk. De patiënt werd in België verder behandeld en stelt het ondertussen wel.

Voor het uitvoeren van medische evacuaties zijn verschillende middelen beschikbaar, waaronder de MRTT. In dit specifieke geval was de inzet van de MRTT de meest geschikte optie. Het European Air Transport Command in Eindhoven coördineerde de inzet. Hoewel er initieel een tussenlanding in Melsbroek was gepland, diende deze uiteindelijk te worden geannuleerd omwille van de beperkingen inzake *crew duty*. Rekening houdend met de situatie van de patiënt, de beschikbare middelen en de meteocondities heeft de *flight surgeon* de optie NH90 voorgesteld.

De inzet van de NH90 gebeurt op basis van de jaarlijks goedgekeurde hoeveelheid aan trainingsuren. Een dergelijke inzet heeft namelijk eveneens een trainingswaarde, zoals de behandeling van patiënten aan boord.

De uitvoering van de evacuatie leidde tot een tijdelijke onbeschikbaarheid van een NH90 voor SAR. In een dergelijke situatie wordt de SAR-rol boven zee opgevangen door een partneratie.

Président: Tim Vandenput.
Voorzitter: Tim Vandenput.

13.03 Theo Francken (N-VA): Bedankt voor uw antwoorden. Het is wel een beetje vreemd dat die niet gewoon in Melsbroek kon landen, maar goed.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

14 Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De onderbenutting van de middelen" (55041691C)

14 Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La sous-utilisation des moyens" (55041691C)

14.01 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, met eerst de Strategische Visie en later het STAR-plan werd Defensie sinds jaren weer geconfronteerd met een volle investeringsagenda en hoge aanbestedingsdruk. Dat is uiteraard een goede zaak en Defensie heeft haar eigen aankoopdienst en toegewijd team om de dossiers tot een goed eind te brengen. De door de Strategische Visie en militaire programmeringswet aangegeven maat is echter hoog, waardoor van tijd tot tijd aankoopdossiers trager gerealiseerd worden dan gepland, met als gevolg dat zekere middelen niet uitgegeven raken.

Kunt u aangeven hoeveel ingeschreven middelen voor aankopen en investeringen elk jaar sinds uw aantreden onderbenut bleven? Wat zijn de voornaamste aankoopdossiers die in 2023 niet tijdig rond raakten en dus het onderwerp uitmaken van de onderbenutting? Wat zijn volgens u de belangrijkste oorzaken hiervan? Ligt het aan de werkwijze, de processen, de werkdruk of nog iets anders? Welke stappen hebt u ondernomen sinds uw aantreden om de verwerkingssnelheid van de aankoopdienst van Defensie te verhogen?

Divers moyens sont disponibles pour les évacuations médicales. Dans ce cas, le recours à un MRTT constituait l'option la plus adéquate. L'European Air Transport Command d'Eindhoven a assuré la coordination de ce vol. L'escale prévue à Melsbroek a dû être annulée en raison de limitations en matière de *crew duty*. L'utilisation du NH90 s'inscrit dans le cadre du nombre d'heures d'entraînement à réaliser annuellement. Dans de tels cas d'indisponibilité temporaire, les opérations de sauvetage le long de la côte sont reprises par une nation partenaire.

14.01 Theo Francken (N-VA): Avec la Vision stratégique et le plan STAR, la Défense possède de nouveau un programme d'investissement complet, et ce, depuis plusieurs années. Toutefois, elle ne parvient pas toujours à concrétiser rapidement les dossiers d'achat.

Par conséquent, quelle est la part des moyens destinés aux acquisitions et aux investissements qui sont restés inutilisés depuis l'entrée en fonction de la ministre? Quels sont les principaux dossiers qui n'ont pas été bouclés en 2023? Pour quels motifs? La ministre a-t-

14.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Francken, bij de uitvoering van de wet houdende de militaire programmering op het gebied van investeringen, personeel en technologische versterking voor de periode 2023-2030 worden elk jaar programma's herschikt om diverse redenen, zoals de evolutie of maturiteitsgraad van een behoefte, wijzigende marktomstandigheden voor de uitvoering van een aankoop, bijvoorbeeld de mogelijkheden inzake internationale samenwerking, de complexiteit van de aanbestedingsprocedures en door te lopen administratieve begrotings- en beheerscontroles.

Dat leidt evenwel niet tot een onderbenutting van de vereffeningsmiddelen. De drie voornaamste aankoopdossiers die in 2023 niet gerealiseerd werden, zijn de aankoop van bijkomende lichte en zware gepantserde vrachtwagens, van mobiel brugslagmaterieel en van vrachtwagentrekkers. In de periode 2023 werden niet minder dan 1.700 nieuwe overheidsopdrachten gesloten door de aankoopdiensten van Defensie, naast het dagelijks beheer van de nog lopende overeenkomsten.

De verwerkingssnelheid van de aankoopdienst wordt sterk beïnvloed door de administratieve procedures voor de plaatsing van opdrachten. Die procedures zijn in eerste instantie afgestemd op de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese en nationale regelgeving inzake overheidsopdrachten. Aanpassingen of vereenvoudigingen van de procedures worden geïmplementeerd wanneer de regelgeving inzake overheidsopdrachten dat vereist of toelaat.

Teneinde de goede werking van de aankoopdienst te blijven garanderen, werd vooral ingezet op digitalisering van de verschillende stappen in het aankoopproces enerzijds en de rechtstreekse aanwerving van arbeidskrachten voor administratieve functies anderzijds. Dat heeft geleid tot een toename van het aantal personeelsleden bij de aankoopdienst.

Gedurende de huidige legislatuur hebben de diensten van Defensie op alle fronten gewerkt. Tussen de heropbouw van het departement en het beheer van en de steun tijdens de verschillende crisissen werd bijzondere aandacht geschonken aan het optimaal besteden van het budget, met een uitvoeringsgraad van bijna steeds 100 % van het budget als gevolg.

14.03 **Theo Francken** (N-VA): Mevrouw de minister, u antwoordt dat er geen onderbenutting is en dat alles goed loopt. In 2023 konden echter drie geplande aankoopdossiers niet worden afgerond. Het geld

elle pris des mesures pour augmenter la vitesse de traitement du service des achats de la Défense?

14.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: Des programmes sont ajustés chaque année dans le cadre de l'exécution de la loi de programmation militaire. Les causes sont diverses, comme l'évolution des besoins, des conditions de marché modifiées, les possibilités de coopération internationale, la complexité des procédures d'adjudication ainsi que la durée des contrôles budgétaires et des contrôles de gestion. Toutefois, cela ne conduit pas à une sous-utilisation des moyens de liquidation.

Les trois principaux dossiers d'achat qui n'ont pas été achevés en 2023 concernent l'achat de camions blindés légers et lourds supplémentaires, de matériel de pontage mobile et de camions tracteurs.

Au cours de cette législature, 1 700 nouveaux marchés publics ont été conclus par le service des achats de la Défense. La vitesse de traitement est influencée par les procédures qui doivent être suivies. Des modifications peuvent être apportées aux procédures si la réglementation en matière de marchés publics l'exige ou le permet. Afin de garantir le bon fonctionnement du service des achats, les efforts sont principalement concentrés sur la numérisation du processus d'achat et sur le recrutement direct de personnel pour les fonctions administratives. Le nombre de membres du personnel a augmenté au sein du service concerné.

Outre la reconstruction du département et la fourniture d'un appui pendant les crises, une grande attention a été accordée à l'utilisation optimale du budget. Le taux d'exécution est proche de 100 %.

14.03 **Theo Francken** (N-VA): Le service Material Resources ap-

daarvoor werd vastgelegd en ik neem aan dat het dan later wordt uitgegeven. Dat is mij niet helemaal duidelijk.

De dienst Material Resources werkt met heel zware procedures. Ik begrijp dat die nodig zijn. Wij moeten er inderdaad over waken dat er geen verkeerde aankopen gebeuren, dat de aanbestedingsprocedures correct worden nageleefd en dat er geen sprake kan zijn van verdachtmakingen of enige zweem van corruptie of inmenging. Een en ander moet zeker goed gebufferd en geregeld zijn. De procedures zijn niettemin bijzonder zwaar. Zeker in tijden waarin wij massaal munitie, zware vuurkracht en ander materieel moeten aankopen, moeten wij bekijken of de dubbele-aankoopchecks niet administratief eenvoudiger kunnen. Ik was jaren staatssecretaris van Administratieve Vereenvoudiging en mijns inziens is er bij de overheid, zeker bij het departement Defensie, op dat vlak nog werk aan de winkel.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

15 Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De dienst van collectief nut" (55041692C)

15 Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le service d'utilité collective" (55041692C)

15.01 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, de N-VA-fractie was geen voorstander van de dienst collectief nut (DCN) die u in het najaar door het Parlement loodste. U wil elk jaar 200 personen met een uitkering of leefloon laten opleiden door Defensie zonder een militair karakter.

Tijdens uw presentatie aan het Parlement gaf u aan dat de kostprijs van de dienst collectief nut geschat werd op 1,25 miljoen euro per jaar. Het was echter afwachten tot het een en ander verder werd uitgeklaard via een uitvoeringsbesluit. Dat zou gebeurd zijn op de ministerraad van 24 februari 2024. Ik heb daarover dan ook nog een aantal bijkomende vragen.

Op hoeveel wordt de kostprijs van de dienst collectief nut geschat nu de bijkomende maandelijkse vergoeding van 550 euro voor de betrokken persoon bepaald is, bovenop hun bestaande sociale voordelen? Hoeveel van deze kosten zijn te dragen door Defensie zelf en hoeveel zal worden bijgepast door andere overheidsdiensten? Heeft Defensie inmiddels al een plan uitgewerkt voor de nuttige tewerkstelling van deze personen? Hoeveel functies binnen Defensie kunnen met de dienst collectief nut tijdelijk ingevuld worden? Hoeveel van deze 200 mensen denkt Defensie na zes maanden effectief te kunnen aanwerven? Hoe verhoudt zich de prijs per persoon van dit project tegenover de prijs van een reguliere rekrutering?

15.02 Minister Ludivine Dedonder: De dienst collectief nut, afgekort DCN, maakt deel uit van de vele initiatieven die ik deze legislatuur al genomen heb om de interesse voor een loopbaan bij Defensie aan te wakkeren.

De DCN moet jongeren toelaten om zich in te zetten voor de gemeen-

plique des procédures très complexes. S'il est évidemment important que les procédures d'achat se déroulent correctement et sans le moindre soupçon de corruption, nous devons toutefois également examiner la possibilité de les simplifier sur certains points. Je songe par exemple aux doubles contrôles en matière d'achats.

15.01 Theo Francken (N-VA): Le groupe N-VA n'était certainement pas favorable au service volontaire d'utilité collective (SUC) instauré par la ministre. Elle souhaite que, chaque année, 200 personnes bénéficiant d'une allocation ou d'un revenu d'intégration soient formées par la Défense. Ce projet coûterait environ 1,25 million d'euros par an, mais il ne s'agissait que d'une estimation.

À combien le coût du SUC est-il estimé à présent? Qui paiera ce montant? Un plan est-il déjà prévu pour employer utilement ces personnes? Combien de fonctions au sein de la Défense le SUC peut-il permettre de pourvoir temporairement et combien de personnes seront recrutées dans ce cadre? Quelle comparaison peut-on établir entre le prix par personne dans le cadre de ce projet et le coût d'un recrutement régulier?

15.02 Ludivine Dedonder, ministre: Le SUC fait partie des nombreuses initiatives que j'ai prises pour susciter l'intérêt pour une carrière au sein de la Défense. Ce projet vise à permettre aux jeunes de

schap terwijl ze profiteren van de geboden omkadering binnen Defensie. De jaarlijkse budgettaire impact wordt geraamd op 1,3 miljoen euro. Naast de vergoeding voor de jongeren van 550 euro per maand houdt die raming ook rekening met kosten voor transport, voeding, huisvesting, kledij en uitrusting, verzekering en vorming. Er is daarvoor geen bijdrage voorzien vanuit andere overheidsdiensten.

Na een vormingsfase waarin de nodige soft en hard skills verworven worden, volgt een stage in een eenheid. De jongeren zullen het personeel van Defensie bijstaan in de volgende domeinen: catering, administratieve en kantoortaken, communicatie en public relations en onderhoud van uitrusting en infrastructuur.

De jongere zal nooit operationele taken uitvoeren. Er is dus geen sprake van een tijdelijke invulling van functies binnen Defensie door de verrichters van de DCN.

Zoals ik in het begin van mijn antwoord al heb aangehaald, hoop ik uiteraard dat wij zoveel mogelijk jongeren warm kunnen maken voor een job binnen Defensie, als burger of als militair, zonder een precies aantal voorop te stellen.

De DCN moet echter gezien worden in het breder kader van de diversificatie van de rekrutering, met ook een verhoogde aandacht voor de reserve en voor het burgerpersoneel van Defensie. Die diversificatie is absoluut noodzakelijk, gelet op de enorme uitdagingen waar Defensie voor staat op het vlak van rekrutering. Ons doel blijft immers om in het algemeen ons beleid van herkapitalisatie van personeel en ambitieuze rekrutering verder te zetten, om het evenwicht in de verschillende domeinen van defensie te herstellen en tegelijkertijd de sociaal-professionele emancipatie en toekomstperspectieven van ons personeel te stimuleren door middel van een aangename werkomgeving en permanente opleidingsmogelijkheden.

Tot slot, het is onmogelijk om een vergelijking te maken tussen de kosten van een verrichter van de DCN en de rekrutering van een kandidaat-militair of een kandidaat-burgerpersoneelslid, gelet op het totaal verschillend profiel en de duur van de kandidatuur.

s'engager en faveur de la communauté, tout en profitant de l'encadrement. Le coût de ce projet s'élèverait à 1,3 million d'euros par an. Ce montant comprend 550 euros par jeune par mois ainsi que les frais de transport, de nourriture, de logement, d'habillement, d'équipement, d'assurance et de formation. Aucune contribution d'autres services publics n'est prévue. Une phase de formation précède un stage dans une unité. Les jeunes apporteront leur aide dans la restauration, les tâches administratives et de bureau, la communication et les relations publiques ainsi que dans l'entretien de l'équipement et des infrastructures.

Les jeunes ne devront jamais accomplir des missions opérationnelles et il n'est aucunement question qu'ils occupent des fonctions temporaires au sein de la Défense. Nous espérons attirer un maximum de jeunes vers un emploi au sein de la Défense, sans pour autant fixer un objectif chiffré précis.

Il convient de considérer le SUC comme un moyen de diversifier le recrutement du personnel militaire et civil. C'est nécessaire parce que le recrutement reste un défi majeur. Il est impossible de comparer le coût d'une personne au sein du SUC avec celui du recrutement d'un candidat militaire "ordinaire", étant donné la différence de profil et de durée de la candidature.

15.03 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord.

Wij lopen absoluut niet warm voor dat project. We zijn benieuwd naar de resultaten ervan, maar daarvoor is het nu nog te vroeg. We zullen dat zeker opvolgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

16 Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De uitbouw van de museumcollectie in Beauvechain" (55041693C)

16 Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le développement de la collection du musée à Beauvechain" (55041693C)

16.01 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, u weet dat ik mij

16.01 Theo Francken (N-VA):

nogal zorgen heb gemaakt over het feit dat de laatste C-130 niet in Melsbroek mocht staan. Om een of andere bizarre reden was het noodzakelijk om die op een verzopen wei in Beauvechain te plaatsen. De plannen waren immens: er zou een historische collectie komen in het museum van Beauvechain. Er waren grote plannen rond de bouw van een hangar om het toestel duurzaam te kunnen bewaren, maar ook om van het museum de centrale poot te maken van de luchtvaartcollectie van het WHI. We hebben daar veel vragen over gesteld en interpellaties ingediend, samen met mevrouw Ponthier, maar wij hadden het allemaal verkeerd begrepen, want het zou iets fantastisch worden.

Hoe geweldig is het nu met dat project, mevrouw de minister? Wat is de stand van zaken? Hoe zit het met de tijdelijke shelter die zou worden gebouwd? Wat is er al gebeurd en wat gaat er nog gebeuren?

Hoe zit het met de plannen voor Beauvechain en de uitbouw van het 1Wing Historical Centre? Wat met de integratie in de bredere WHI-koepel?

Graag kreeg ik wat licht op de zaak.

16.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Francken, er werd een haalbaarheidsstudie uitgevoerd en daaruit bleek dat een hangar om het toestel te bewaren niet de optimale oplossing is, noch qua kostprijs, noch qua beleving en zicht op het toestel voor het publiek. Dat belet niet dat alle bewaringsmaatregelen worden genomen. Momenteel wordt er gekeken in de richting van een coating en mechanische ventilatie, waardoor het toestel zonder problemen de weersinvloeden kan doorstaan. Het onderhoud van het toestel gebeurt wekelijks met veel zorg, om de goede staat ervan te bewaren.

Het 1Wing Historical Centre, dat beheerd wordt door The Golden Falcon, heeft verschillende concessies met Defensie voor het gebruik van de toegewezen installaties. Een uitbreiding ervan kan slechts in nauw overleg tussen beide partijen, zodat een verdere uitbouw van het 1Wing Historical Centre de operationele werking van de vliegbasis niet beïnvloedt.

De integratie van het 1Wing Historical Centre binnen het WHI is niet gepland.

Verder wil ik het aantal bezoekers aan het museum 1Wing Historical Centre aankaarten. Het aantal bezoekers is als volgt geëvolueerd: ruim 4.000 in 2018, 4.181 in 2019, ruim 2.700 in 2020, ruim 2.800 in 2021, ruim 3.815 in 2022 en ruim 4.500 in 2023. De impact van de coronaperiode en de veiligheidsmaatregelen hebben in 2020 en 2021 gezorgd voor een dalend bezoekersaantal in het museum. Het aantal bezoekers is dus gestegen en ligt hoger dan in 2018.

Ik zal in ieder geval de staat van het onderhoud van de C-130 en de aspecten met betrekking tot de museale ontwikkeling van het centrum goed blijven opvolgen.

Deze cijfers tonen aan dat het 1Wing Historical Centre in trek is bij de bezoekers. Dat was dan ook de reden om de laatste C-130 daar te plaatsen. Er is in het dossier nooit sprake geweest van communautaire motieven. De insinuaties hierover zijn dan ook niet gebaseerd op feiten. Ik betreur dat er na drie jaar nog steeds onjuiste feiten worden

Quel est l'état d'avancement des projets relatifs à la création d'une collection militaire historique sur la base de Beauvechain et à l'intégration du 1 Wing Historical Centre dans le War Heritage Institute (WHI)?

16.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: Une étude de faisabilité a montré qu'un hangar ne constitue pas la solution optimale pour la conservation du dernier exemplaire belge du C-130. Entre-temps, toutes les mesures sont prises pour assurer la préservation de l'avion. Un revêtement et une ventilation mécanique sont à présent envisagés, permettant à l'avion de résister à toutes les conditions météorologiques sans problème.

Il n'est pas prévu d'intégrer le First Wing Historical Centre dans le WHI. Le nombre de visiteurs du First Wing Historical Centre a augmenté. Il s'agit dès lors d'un endroit approprié pour conserver le C-130.

Il n'a jamais été question de quelques motifs communautaires que ce soit dans ce dossier. Il est regrettable qu'après trois ans, on continue de répéter des contrevérités à ce sujet. Melsbroek est une base opérationnelle et non un musée.

herhaald. Melsbroek is een operationele basis, geen museum.

16.03 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, Beauvechain is ook een operationele basis, het is geen museum. Er is ook een museum in Melsbroek. Bent u daar nog niet geweest? Ga het eens bezoeken. Wat u zegt, is gewoon niet waar. U weet niet waarover u spreekt.

De regering heeft beslist om die laatste C-130 in Beauvechain te plaatsen, terwijl die steeds heeft geopereerd vanuit Melsbroek. Er werd gezegd dat er een mooi museum ging komen waarin die geïntegreerd zou worden. Het WHI had plannen. Wat heeft WHI al gerealiseerd? Wat is de stand van zaken met betrekking tot het tankmuseum? De commissie is daar geweest. Er werden daar ongelooflijke projecten voorgesteld, maar ze hebben gewoon geen geld. Er is veel te weinig geld voor hun megalomane ideeën en projecten. Ze komen totaal niet toe, voor dat tankmuseum noch voor dat groot museum voor de luchtmacht in Beauvechain. Er werd heel veel beloofd.

Er werd hier in het Parlement van alles gezegd. Er ging een hangar komen. Nu zegt u dat er geen hangar zal komen, dat er een coating komt en mechanische ventilatie. Is dat wat u nu gaat doen, na drieën-half jaar? U zegt dat hij elke dag goed in de gaten wordt gehouden. Hij staat daar op een verzopen weide. Ik weet niet of u al eens gaan kijken bent, maar dat is gewoon een pure schande. Nu gaat u een coating aanbrengen, na drie jaar. U hebt drie jaar moeten bestuderen of het mogelijk is om een hangar te zetten. U gaat dat uiteindelijk niet doen. U zegt dat u daaraan geen 400.000 euro gaat besteden. Waarschijnlijk zou het meer dan 400.000 euro zijn, want alles is veel duurder dan de initiële raming. Na drie jaar zegt u nu een coating te zullen aanbrengen. Het is beschamend.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: De samengevoegde vragen nr. 55041697C van de heer Dallemagne en nr. 55041709C van de heer Ducarme worden omgezet in een schriftelijke vraag. De heer Verduyck is niet aanwezig en heeft niets laten weten, vraag nr. 55042034C wordt dus niet behandeld.

17 Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het C-UAS" (55042058C)

17 Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le C-UAS" (55042058C)

17.01 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, we hebben het opnieuw over Beauvechain. Daarnet ging het erover dat er geen operationele basis komt, maar blijkbaar moet er wel zo snel mogelijk een *counter-drone program* komen. Dat programma mag niet in Melsbroek komen, maar wel in Beauvechain. U kondigde een *counter-drone program* aan in Kleine Brogel en in Florennes. Dat is evident en betwist ik niet, maar waarom wordt Melsbroek achteruitgeschoven in de keuze voor dat antidroneprogramma C-UAS dat u gaat ontwikkelen?

Er wordt 70 à 80 miljoen euro voor uitgetrokken, maar ik begrijp de keuze niet die u hebt gemaakt. Ik ben het daar absoluut niet mee eens. Het is evident dat dat C-UAS-programma als een gek moet draaien in Melsbroek. Ik maak me immers grote zorgen over de potentiële terroristische dreiging van droneaanslagen, zowel op onze burgerluchthaven in Zaventem als op de militaire luchthaven in Melsbroek.

16.03 Theo Francken (N-VA): Beauvechain est aussi une base opérationnelle! Et il y a déjà un musée à Melsbroek. À quoi riment les propos de la ministre? Le WHI affichait de grandes ambitions mais qu'en est-il de leur réalisation concrète? Il n'y a tout simplement pas d'argent pour réaliser ces projets mégalomaniques à Beauvechain, qu'il s'agisse du grand musée de la force aérienne ou du musée des chars. Il n'est déjà pas possible de prévoir un hangar pour le C-130 mais, au bout de trois ans, il a subitement été décidé d'appliquer un enduit de protection et de prévoir une ventilation mécanique. Dans l'intervalle, l'avion se décompose sur une prairie inondée. C'est scandaleux!

17.01 Theo Francken (N-VA): Un montant de 70 à 80 millions d'euros sera débloqué pour un système contre-drones (*counter unmanned aerial system*, C-UAS) sur les bases de Kleine-Brogel, Florennes et Beauvechain. L'absence de Melsbroek sur la liste est incompréhensible. Je m'inquiète de la menace potentielle d'attaques terroristes par drones, tant à Brussels Airport qu'à l'aéroport militaire de Melsbroek. Le gouvernement doit modifier ce plan de toute urgence. Les drones sont en effet la techno-

Ik vraag de regering om dat heel ernstig te nemen en zo snel mogelijk bijkomende initiatieven te nemen om Melsbroek in die eerste batch op te nemen. Drones zijn immers de technologie van de toekomst. De ontwikkeling gaat razendsnel en het idee van een terroristische aanslag met drones is geen fictie meer – waarover men in de jaren 90 in een SF-verhaal las –, het is iets heel reëls dat er effectief aankomt, spijtig genoeg.

Kan de minister de prijs van het C-UAS-programma toelichten en uitsplitsen per site en per systeem?

Volgens de media zou elk C-UAS-systeem beschikken over radars of passieve detectiemechanismen en interceptiesystemen, commando- en controlemodules. Wat is de set-up van die systemen en is er naast *soft-kill* ook in *hard-kill*-opties voorzien om drones uit de lucht te halen?

Wie levert de systemen aan voor de bescherming van de vliegbasissen en wie voor het mobiele systeem?

Wanneer worden die systemen geacht initiële en volle operationele capaciteit te bereiken?

Kan de minister duiden waarom er naast Florennes en Kleine Brogel voorrang wordt gegeven aan Beauvechain?

Sites in Melsbroek, Zeebrugge en internationale instellingen liggen ter studie. Welke horizon hanteert de minister voor de realisatie van die projecten en is ze al in overleg getreden met Brussels Airport?

Kan een gebrek aan een C-UAS-systeem in Melsbroek op termijn een probleem vormen voor het verdere gebruik van de luchthaven door militaire of diplomatieke toestellen van andere mogendheden?

Is één mobiel systeem voor grote evenementen volgens de minister nog conform de dreiging die uitgaat van de snelle verspreiding van die drones?

17.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Francken, de marktstudie voor de verwerving van drie sets Counter-UAS voor de bescherming van de basissen van Florennes, Beauvechain en Kleine Brogel en voor een ontplooibare set voor inzet op het nationaal grondgebied, bijvoorbeeld in het kader van een *high visibility event*, is lopende.

Voor die drie basissen is Defensie autonoom. Voor Melsbroek daarentegen gebruikt Defensie de piste van Brussels Airport en dient de bescherming in nauw overleg te gebeuren. De roadmap werd uitgewerkt in functie van de kwetsbaarheid van de toestellen en van de autonomie voor de uitwerking van een volledig systeem voor de bescherming. De concrete samenstelling van die systemen maakt het voorwerp uit van de marktstudie en kan dus vanuit het standpunt van de nationale veiligheid niet openbaar worden gemaakt.

Het dossier kadert in een veel bredere Counter-UAS roadmap om de counter Capaciteit te ontwikkelen en permanent te verbeteren teneinde het hoofd te blijven bieden aan snel evoluerende dreigingen. Bijkomende configuraties ter bescherming van andere militaire en kritieke installaties, zoals de vliegbasis van Melsbroek, de haven van Zeebrugge en internationale instellingen liggen ter studie.

logie de l'avenir. Un attentat terroriste commis à l'aide de drones ne relève plus de la fiction depuis longtemps déjà.

Comment les systèmes C-UAS sont-ils conçus? Quand seront-ils opérationnels? Pourquoi Beauvechain est-elle prioritaire par rapport à des sites tels que Melsbroek, Zeebrugge et nos institutions internationales?

17.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: L'étude de marché relative à l'acquisition de trois ensembles de C-UAS pour la protection des bases de Florennes, Beauvechain et Kleine-Brogel et d'un ensemble pouvant être déployé sur le territoire national est en cours. Pour Melsbroek, la protection doit être envisagée en concertation étroite avec Brussels Airport. L'étude de marché porte également sur la composition concrète des systèmes, mais celle-ci ne peut être rendue publique pour des raisons de sécurité nationale.

Ce dossier s'inscrit dans le cadre d'une feuille de route C-UAS beaucoup plus large visant à développer et à améliorer en permanence la

Ik kan u in ieder geval verzekeren dat ik die belangrijke kwestie heel ernstig neem en dat alle beschermingseisen voor alle militaire en kritieke installaties op nationaal grondgebied voortdurend speciale aandacht krijgen.

17.03 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, ik begrijp dat u de technische specificaties geheim moet houden, maar daarover gaat het natuurlijk niet. Het gaat over de politieke beslissing om Melsbroek niet in de eerste batch te steken.

Nu zegt u ineens dat Melsbroek niet autonoom is en dat we het met Brussels Airport moeten afspreken, maar Brussels Airport is hiervoor sterk vragende partij. We hebben trouwens een blokkeringsaandeel bij Brussels Airport. Brussels Airport is van de federale overheid. Brussels Airport is van de FPIM. Die luchthaven is voor een derde van ons. Dit is van prioritair belang. Ik vind het onbegrijpelijk dat er niet onmiddellijk wordt beslist dat Melsbroek, samen met de luchthaven van Zaventem, om evidente redenen worden meegenomen in die eerste beweging.

We hebben twee weken geleden de aanslagen herdacht. Ik was daarvoor in de Skyhall. U ook. Het is vreselijk wat er toen gebeurd is. De kans op een volgende terreuraanslag is gelet op de mondiale instabiliteit echt reëel. Het OCAD heeft het over dreigingsniveau 3. We moeten daar niet lacherig over doen. De situatie is bijzonder ernstig in heel West-Europa. De luchthaven is een absoluut doelwit. Wat er tegenwoordig aan dronetechnologie mogelijk is, is beangstigend. Dat moet dus een prioriteit zijn.

Mevrouw de minister, ik weet niet of u het gevolgd hebt, maar de Vlaamse regering heeft afgelopen vrijdag een nieuwe milieuvergunning uitgereikt aan onze luchthaven. De eerste minister is er toen in geslaagd om in zijn communicatie te vragen of Vlaanderen nog wel inzit met zijn welvaart. Hij ging niet akkoord met die milieuvergunning, omdat hij ze te beperkend vond.

Wel, zitten de eerste minister en de Belgische regering wel in met de veiligheid van onze luchthaven? Dat vraag ik me af. De milieuvergunning werd uitgereikt door de Vlaamse regering, maar waar blijft de veiligheidsvergunning? Waar blijft het antidroneprogramma voor de luchthaven? Dat is waar de eerste minister zich mee bezig dient te houden. Hij moet zich niet bezighouden met de Vlaamse regering. Dat zal die zelf wel doen. Hij moet zich bezighouden met de veiligheid op de luchthaven van Zaventem. Dat is zijn taak.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

18 Vraag van Theo Francken aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het ziektepensioen van militairen" (55042060C)

18 Question de Theo Francken à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La pension de maladie des militaires" (55042060C)

18.01 Theo Francken (N-VA): Mevrouw de minister, de vivaldiregering wenst nog een grondige hervorming van het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid in de pensioenregeling van ambtenaren met inwerkingtreding vanaf 1 januari 2025 uit te voeren. Ook militairen zouden geacht worden mee te stappen in het systeem, waardoor het

capacité de défense. La protection d'autres installations militaires et critiques, telles que le port de Zeebrugge et les institutions internationales, est également à l'étude.

17.03 Theo Francken (N-VA): Je comprends que les spécifications techniques doivent rester secrètes, mais c'est la décision politique concernant Melsbroek, qui a d'abord été discutée dans la presse, qui m'intéresse. En tout état de cause, Brussels Airport est demandeur du déploiement d'un système C-UAS sur ce site. Il est incompréhensible que Melsbroek ne soit pas directement inclus dans la réflexion.

18.01 Theo Francken (N-VA): La pension pour incapacité physique dans le régime de pension des agents de la fonction publique sera

klassieke ziektepensioen komt te vervallen.

Mevrouw de minister, kunt u de geplande hervorming toelichten? Wat is het doel van de hervorming? Wat zal er precies veranderen voor de militairen? Tegen wanneer hoopt de regering de hervorming rond te krijgen? Komen er overgangsmatregelen?

Wat is de respons van Defensie en de vakorganisaties op het voorstel tot hervorming? De vakbonden waarschuwen dat, zonder aanpassingen aan het militaire statuut, een van de neveneffecten het verlies van ambtswege van het statuut van militair kan zijn, waardoor ze tot burgers zonder specifiek inkomen zullen worden herleid. De band met Defensie wordt zo verbroken, waardoor het recht op de tijdelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering voor ambtenaren vervalt. Kunt u dat bevestigen?

18.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Francken, de door de regering geplande hervorming heeft tot doel om het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid van de federale ambtenaren aan de maatschappelijke context van vandaag aan te passen. Vandaag kunnen we het inderdaad niet meer verantwoorden om jonge mensen uit te sluiten van de arbeidsmarkt door hen definitief op pensioen te stellen.

Met de hervorming wordt er voor de federale ambtenaren in een specifieke uitkering tijdens een periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid voorzien. Daarbij zal men natuurlijk rekening moeten houden met het specifieke statuut van de militairen. Voor militairen gelden inderdaad andere wettelijke criteria betreffende de lichamelijke geschiktheid dan voor ambtenaren.

Met respect voor het sociaal overleg zal het militaire statuut worden aangepast, om te vermijden dat een militair, ten gevolge van een lichamelijke ongeschiktheid de hoedanigheid van militair definitief zou verliezen, zonder recht op een uitkering.

Ik heb daarom aan de regering gevraagd om een overgangsperiode van drie jaar toe te staan, vooraleer de hervorming op de militair van toepassing wordt. Die overgangsperiode zal toelaten om de nodige aanpassingen aan de eigen wet en de regelgevende teksten te realiseren. Ik heb eveneens gevraagd om de interne overplaatsing waardoor een militair na een lichamelijke ongeschiktheid de hoedanigheid van burger bij Defensie kan verwerven, uit te breiden.

18.03 **Theo Francken** (N-VA): Hebt u al een antwoord gekregen op die twee vragen? (...)

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: De vragen nrs. 55042061C en 55042228C van de heer Francken worden uitgesteld tot de volgende vergadering. Andere vragenstellers zijn niet aanwezig.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.53 uur.

réformée à partir de 2025. La pension de maladie classique disparaîtra alors.

La ministre peut-elle fournir davantage d'informations sur ce qui est prévu? Quels seront les changements pour les militaires? Des mesures transitoires seront-elles prévues? Comment la Défense et les organisations syndicales réagissent-elles? Est-il exact que ce régime de pension ramène les militaires au rang de civils, mais sans qu'ils aient droit à l'indemnité d'incapacité temporaire de travail prévue pour les agents de la fonction publique?

18.02 **Ludivine Dedonder**, ministre: Dans la société actuelle, nous ne pouvons plus justifier que des personnes jeunes soient exclues du marché de l'emploi par une mise à la pension définitive. À la suite de cette réforme, les agents de la fonction publique fédérale percevront une indemnité spécifique durant une période d'incapacité temporaire de travail. Des critères d'aptitude physique différents s'appliquent bien évidemment aux militaires et il faudra donc aussi en tenir compte. Le statut militaire sera modifié en concertation avec les partenaires sociaux afin d'éviter que les militaires concernés ne perdent définitivement leur qualité de militaire, sans avoir droit à l'indemnité. J'ai également demandé d'étendre les mutations internes, qui permettent à un militaire d'acquérir la qualité de civil au sein de la Défense après une incapacité physique.

18.03 **Theo Francken** (N-VA): La ministre a posé ces questions, mais a-t-elle déjà reçu une réponse du gouvernement?

La réunion publique de commission est levée à 12 h 53.